

az elnök kimondja hogy ezek a közgyűlés hatásköréhez nem tartozván, azok fölött napirendre tér.

c). Mig Gaszner Béla budapesti kir. közjegyző az ő saját indítványát azzal a kijelentéssel vonja vissza, hogy annak tárgya a közjegyzői díjszabás módosításával állván kapcsolatban, az erre vonatkozó tervezet központi bizottsági tárgyalása alkalmával lesz módjában indítványát érvényesíteni.

Ezzel a napi rend kimerítve lévén — miután az elnöknek a közgyűlés fáradságos és tapintatos vezetéseért egyhangúlag köszönet szavaztatott — az elnök a közgyűlést befejezettnek jelenti ki.

FOLYÓIRAT

a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

A magyarországi királyi közjegyzők közlönye.

→ Kiadja a magyarországi kir. közjegyzők országos egylete. ←

Szerkeszti Dr. CHARMANT OSZKÁR fumei kir. közjegyző.

Előfizetési ár
egész évre 5 forint, félévre 3 forint

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Fiume Riva Szápáry 8 sz. a.

Megjelenik havonként egyszer,

TARTALOM: A házassági szerződések gyámhatósági jóváhagyásáról. — Kir. közjegyző helyettesítéséről akadályoztatása esetén. — Vegyesek.

A házassági szerződések gyámhatósági jóváhagyásáról.

Egy a szombathelyi kir. közjegyzői kamara területén előfordult speciális esetből a gyámügyi törvény 113. §-a 5. pontjának a házassági szerződések gyámhatósági jóváhagyására vonatkozó kitétele képezi élénk vita tárgyát, mely felett az igazságügyi ministerium és a szombathelyi kir. közjegyzői kamara között lényeges nézeteltérés merült fel.

Az igazságügyi ministerium érdekes leírata, mely az esetet is híven feltünteti s így azt részleteznem felesleges, — a következő:

«26780/I. M. 1896. szám I/a.

Hivatalos uton értesültem arról, hogy báró Clauer Lajos nezsideri kir. közjegyző a Lang József és kiskorú Schwab Mária féltoronyi lakosok között kötött házassági szerződést közokiratba foglalta anélkül, hogy a feleket az 1874. XXXV. t.cz. 69-ik §-ának megfelelően figyelmeztette volna arra, hogy szerződésük érvényességéhez az 1877. XX. t.cz. 113. §-ának ötödik pontja értelmében a gyámhatóság jóváhagyása szükséges.

Ezt az eljárást a kamara 1895. évi június 9-én 142/1895. sz. a. helyesnek és a kamara által követett gyakorlattal megegyezőnek jelentette ki, azon az alapon, mert a nevezett kiskorú a szerződés megkötése idején életének 18. évét már betöltötte s mert a nevezett

kiskorú által gyámjának közbenjöttével kötött szerződés megkötésébe a rokonok is beleegyeztek.

Figyelmeztetem a kamarát, hogy az 1877. XX. t.-cz. 113. §-ának 5. pontja értelmében a gyámhatóság jóváhagyása csak a kiskorú házasságának megkötéséhez nem kívántatott meg abban az esetben, ha a házasulandó fiú a 18. évet, a házasulandó leány a 16. évet betöltötte, a gyám, szülők, illetve rokonok és a házasulandó kiskorú között pedig egyetértés jött létre. (Ez a rendelkezés az 1894. XXXI. t.-cz. 8 §-ában foglalt intézkedések folytán hatályát veszítette.)

Ellenben a kiskorúnak házassági szerződéséhez az 1877. XX. t.-cz. 113. §-ának 5. pontja értelmében a gyámhatóság jóváhagyása «minden egyes esetben» kikérendő; tehát abban az esetben is, ha a kiskorú életének 18.-ik, illetve 16. évét már betöltötte, a gyám, szülők, illetve rokonok és a kiskorú között pedig egyetértés jött létre.

Ez a rendelkezés ma is hatályban van, mihez képest úgy br. Clauer Lajos kir. közjegyzőnek eljárása, mint a kamarának azzal megegyező gyakorlata helytelen.

Felhívom tehát a kamarát, intézkedjék az iránt, hogy a kerületébe tartozó kir. közjegyzők jövőben a törvénynek megfelelően járjanak el. E tárgyban tett intézkedéséről tegyen hozzám a kamara jelentést.

A kir. belügyminister úr panaszt tett a miatt, mert a nevezett kir. közjegyző az előtte kiskorú Schwab Mária és Lang József által kötött házassági szerződést Grósz Mihály féltoronyi lakosnak, kisk. Schwab Mária gyámjának, a nevezett leány kiskorúsága idejében ki nem adta, habár a nevezett gyám a szerződés kiadását árvaszéki végzésre való hivatkozással kérte.

Felhívom a kamarát, közölje ezt a panaszt haladéktalanul a nevezett kir. közjegyzővel, kívánjon be tőle erre vonatkozólag sürgősen nyilatkozatot s kívánja be a Schwab Mária és Lang József között kötött házassági szerződés hiteles másolatát és úgy a nyilatkozatot, mint a szerződésmásolatot érdemleges intézkedés mellőzésével 14 nap alatt terjeszse fel a kamara hozzám.

Budapest, 1896. május 18.-án. A minister rendeletéből Szántó m. k. ministeri tanácsos».

Az esetet a szombathelyi kir. közjegyzői kamara véleményezés és megvitatás véget bejelentette az országos közjegyzői egylet szep-

temberi közgyűléséhez oly célból, hogy az a közjegyzői karra általában közérdekű lévén, a tárgyra, mielőtt a leíratra jelentését megtenné, — az országos szakvéleményeket provocálja és esetleg az ügyben maga az országos közjegyzői egylet tegyen felterjesztést. Sajnos, a közgyűlés nem ismerte el magát illetékesnek az ügyben vitát kezdeményezni s így elhallgatva megmaradt az kamaránk saját bajának.

Szükségesnek és célszerűnek tartom tehát a kérdésnek e helyen való felvetését.

A fenti ministeri leírat figyelmes olvasója könnyen feltalálja a jogos ellenvetéseket első sorban a ministerium törvénytárgyátára és az 1874. évi XXXV. t.-cz. 69. §-ára tett kijelentésére nézve.

Ugyanis alig fogadható el az igazságügyminister úr törvénytárgyozói jogosultsága, mert azt kötelezőleg, tudomásommal, a törvényhozó gyakorolhatja, rendeleti uton és bírói gyakorlat által pedig a gyámügyi törvény 113. §. 5. pontjára nézve intézkedés a kötelező magyarázat elfogadására eddig nem tétetett; az 1874. évi XXXV. t.-cz. 171. §-a által adott felhatalmazásából őt csakis a közjegyzők és a közjegyzői kamarák ügyvitele feletti felügyelet illeti, ami pedig nem azonos a jogügyletek törvényszerű felvételének leírat szerinti bírálatával, mert a közjegyzőt a törvényben megállapított szabályok betartásáért felelősség terheli, de nem az igazságügyminister úrral szemben.

A magas leíratban foglalt magyarázata ezen 113. §. 3. pontjának téves is, mert figyelmen kívül hagyja, hogy a gyámhatósági jóváhagyás ezen §. szerinti esete a törvény V. fejezete alá sorozott gyámok és gondnokok kötelességei alá tartozik és figyelmen kívül hagyja, hogy a gyámhatóság jóváhagyásának esetei az atyai hatalmat gyakorló atyára nézve a törvény 20. §-a alá vannak foglalva s így a leírat a törvény logikai magyarázatát nélkülözi.

Ezen §§-ok egybevetéséből tehát kétségtelen, hogy a törvényhozó a gyámhatósági jóváhagyás eseteit megkülönbözteti akként, amint a kiskorú szerződő fél atyai hatalom alatt áll, vagy pedig gyám, esetleg gondnok által van képviselve.

Minthogy pedig a 20. §-ban a gyámhatósági jóváhagyás taxative felsorolt esetei közé a kiskorú atyai hatalom alatt álló házassági szerződését fel nem vette, következik, hogy, ha a kiskorú szerződő felet atyja képviseli, úgy az a házassági szerződés gyámhatósági

jóváhagyását kikérni nem köteles, — ellenben, ha a kiskorút gyám vagy gondnok képviseli, úgy a házassági szerződés minden esetben a 113. § 5. pontja értelmében gyámhatóságilag jóváhagyandó, ellenkező esetben a 114. § szerint a jogügylet érvénytelen.

Nézetem szerint tehát tévedésnek tartom a 113. § 5. pontja utolsó mondatának oly magyarázatot adni, hogy annak «a házassági szerződésre nézve pedig minden egyes esetben» kitétele a 20. §-ban említett atyai hatalmat gyakorló atyára is vonatkoztató lehessen.

E szakasz szerkesztése egyébként is hiányos, mert a «tekintetében» szó után (;) alkalmazandó, minek hiányából sokan «a házassági szerződésre nézve pedig minden egyes esetben» kitétele a megelőző mondathoz fűzik és így a jóváhagyás esetét tévesen úgy magyarázzák, hogy a 18. évet be nem töltött kiskorú fiú, valamint a 16. évet még be nem töltött kiskorú leány házassági szerződése minden esetben gyámhatóságilag jóváhagyandó.

Kétségtelen tehát, hogy a kiskorúak házassági szerződése, ha azok gyámság vagy gondnokság alatt állanak — atya hiányában — a gyám vagy gondnok által a 114. § jogkövetkezményeinek terhe mellett gyámhatósági jóváhagyás alá terjesztendő. Ezen törvényes rendelkezés tehát a jóváhagyást a gyám vagy gondnok kötelességévé teszi, mi által a közjegyzőnek külön erre irányuló és az okiratban kitüntetendő figyelmeztetése szükségtelen és az 1874. évi XXXV. t.-cz. 69. §-a ez irányban — miként azt a leíratban a minster úr tévesen említi — intézkedést nem tesz. Hisz e § a rendelkezési képesség vizsgálatáról szól, mi annak aggályos eseteiben alkalmaztatik. nem pedig kiskorúak jogügyleteinél, kiknek kiskorúsága nyilvánvaló és kik halálesetre szóló és viszteher nélküli jogügyleteikben rendelkezési képességgel úgyis bírnak! Kétségtelen, hogy a gyámügyi törvény 113. § 5. pontja azon világos rendelkezése, hogy az atyai hatalom alatt nem álló kiskorúak házassági szerződése minden esetben a gyám vagy gondnok által gyámhatóságilag jóváhagyandó, gyakorlatilag rendszerint keresztülvihetetlen, mert a házassági szerződések legtöbbször kiskorú leány és nagykorú férfi között a házasságkötést megelőző napon vagy napok előtt vétetnek fel és a rövid idő miatt a gyámhatósági jóváhagyás ki nem eszközölhető, mert a házasság által a nő nagykorúságát elérvén, a gyámhatóság alá nem tartozik.

Igaz ugyan, hogy a kiskorú nő által kötött házassági szerződés gyámhatósági hiányát pótolja a házasság által nagykorúságát elért fél utólagos hozzájárulása; ámde akkor, ha az hozzá nem járul — a mi gyakran megtörténhetik, mert már a házasság kötelékében áll — úgy házassági szerződése a gyámügyi törvény 113. § 5. p. hiányából érvénytelen a törvény szerint.

Nehogy tehát a kiskorúak között kötött házassági jogügyleteket tárgyazó közjegyzői okíratok az érvénytelenség esélyének kitétesenek továbbra is, az 1877. évi XX. t.-cz. 113. § 5. pontja feltétlen módosításra szorul.

E módosítás a kiskorúak terhes szerződéseire vonatkozó törvény szigorának enyhítésében állhat egyedül, a házassági szerződések gyámhatósági jóváhagyásának esetében különben gyakorlati megoldást nem találhat.

Ugyanis a házassági szerződések rendszerint halálesetre szóló intézkedéseket tárgyaznak és legfőképp a hitbér, özvegyi jog, hitvestársi öröklés, közszerzemény előöröklése kérdéseit ölelik fel. Tekintve, hogy a kiskorú szerződő fél viszteher nélküli ügyleteket úgy is köthet, halálesetre szóló intézkedéseket tehet, — tekintve, hogy ily tárgyú házassági szerződések a halálesetre szóló szerződések formájához vannak kötve s azok az 1886. VII. t.-cz. 21. § szerint csakis közjegyzői okiratba foglalhatók, végül mert a házassági szerződés a házasság megkötésével — tehát azon ténynyel, melylyel a szerződő kiskorú nő nagykorúvá lesz — válik joghatályossá s mert a kiskorú szerződő fél nagykorúságára kiható jogok és kötelezettségek iránt köt jogügyletet, — ugyanazért ily házassági szerződések általában is jogilag kötelezők és gyámhatósági jóváhagyás nélkül is érvényesek.

A házasság kötésre jogosult kiskorú házassági szerződése, amennyiben a halálesetre szóló bár viszterhes jogügyletet foglal magában, föltéve, hogy ahhoz képviselőjében atyai hatalmat gyakorló atyja vagy ennek hiányában gyámja, vagy gondnoka hozzájárult, gyámhatósági jóváhagyás nélkül érvényes és kötelezőnek kimondandó lenne.

Mennyire kívánatos ezen kérdés szabályozása, azt az 1877. évi XX. t.-cz. 113. § 5. pontja és a közölt ministeri leirat eléggé igazolják, melyek szószerinti magyarázata szerint Magyarországon az érvénytelen házassági szerződések száma ezrekre megy.

Dr. Gutmann Lajos
kir. közjegyző helyettes.

Kir. közjegyző helyettesítéséről akadályoztatása esetén.

III.

Az összehasonlító jog terére tett ez a kirándulás, annyit, azt hiszszük, beigazol, hogy a párhuzamos helyettesítés valami unikális tovább-folytatása volna a magyar helyettesítési rendszernek, mely mai alakjában már maga is unikum számba megy.

Elhagyjuk annak fejtegetését, hogy elméleti szempontból miért és mennyire aggályos a helyettesítési rendszerünk maga, mért és mennyire volna egyenesen veszedelmes azt egész a párhuzamos helyettesítésig megnövesztenünk. A praktikus jogász az elméleti alapra fektetett okoskodást bizalmatlanul szokta fogadni, elég sokszor okkal-joggal s hogy az intézmény elméleti exigenciái nem is kész dogmák, vita is indulhatna fölöttük, melyben, mint a legtöbb elméleti vitában, vajmi kevés volna a kilátás arra, hogy egyik a másikat meggyőzze.

Azért de lege ferenda a párhuzamos helyettesítésnek csakis tisztán praktikus oldalát tekintő egy-két megjegyzést akarunk, a mint épp a tollunk alá folyik, papirra vetni.

A kérdés praktikus oldalát kerítvén pedig elő, annak bevállalásán kell kezdenünk, hogy a mai állapotnak azt a felpanaszolt hiányosságát, melynek orvoslására a párhuzamos helyettesítés volna hivatva, távolról sem látjuk olyan nagynak, türehetetlennek, hogy miatta intézményünket ilyen merész, kétes végű reformba kellene belevinni. Azt tartjuk egy szóval, hogy a párhuzamos helyettesítésre égető szükség épen nincsen. Főkép a vidéki irodákat tartjuk szem előtt, hol egyetlen közjegyző látja el a közhitelesség igényeit a székhelyen is, meg a kerületben is, mely utóbbi sokszor elég nagy, több napi járású. Ezek képviselik különben, mint tudva van, a közjegyzőségek túlnyomó számát.

Hát előfordult az ilyen irodákban, hogy a közjegyző kerületben járt, mialatt otthon keresték és távollétének valamely fél kárát látta. De az ilyen eset a párhuzamos helyettesítés szükségét épen nem állapítja meg. Legtöbbször a vidéki közjegyző távollétét nem a közhitelességi ügykörre tartozó teendők okozzák, hanem a hagyatéki megbízások. Nem olyan nagyon áhitozza még nálunk a vidéki közönség a közhitelesség áldásait. Ha ilyen esetben a köz-

jegyzőrek helyettesítésre képes jelöltje van, nincs szükség párhuzamosságra, mert az helyettesíthet az irodában, míg a közjegyző kerületében hagyatékot tárgyalni jár. Ha nincs, s ez az eset ismét a túlnyomó, párhuzamosságról úgy nem lehet szó, épen mert az iroda jövedelmeiből egy állandó helyettes ki nem telik. Mellesleg jegyezzük meg, hogy az ilyen esetben nincs oka kétségbeesni sem a közjegyzőnek sem a közönségnek. Egy kevés rendszer és jóakarattal mind a kettő baján segít. Vagy hogy a közjegyző birói megbízások ellátására képesített jelöltjét küldi tárgyalni, vagy, ha még ilyenél nem bir, megteheti, a mint meg is teszi a legtöbb, hogy a vidéki járatokat a hétnek vagy a hónapnak bizonyos napjaira szorítja, minek ha közzétételéről eléggé gondoskodik s következetes is marad benne, kerülete hamar hozzá szokik. A közzolgálat egy ága sem ad meg valami ideális kényelmet a közönségnek, mindenütt bizonyos korlátokhoz kell alkalmazkodni, a miben különben a közzolgálat nem rosszabb minden egyéb emberi dolognál.

Előfordulhat azonban, hogy a közjegyző távollétét a közhitelességi ügykör szakába vágó teendők okozzák s hogy a fél, a ki ugyanakkor irodájában keresi, sem elébb, sem utóbb, csak épen a távollét napján vehetné igénybe közbenjárását. Általában azt hiszszük, az ilyen esetek megfelelő óvatosság és előrelátás mellett fél és közjegyző részéről nagyon ritkák kell hogy legyenek. Ha azonban előfordulnak, egyrészt már ritkaságuk miatt sem tarthatnak igényt reá, hogy mélyreható reformoknak legyenek indító okai, másrészt reformnak a párhuzamos helyettesítés sem válnék be, mert megbízható módon ilyen esetekben az sem tudna segíteni. Vajjon városokban, hol két vagy több iroda is van, nem esik meg szintén, hogy a fél bizonyos időben egy közjegyzőt sem talál szolgálatára készen? Felhoztuk már a példát a közjegyzőről, a ki végrendeletet készít egy halálos beteg ágya mellett délután 4 és 5 között, ugyanakkor, mikor váltót hoznak az irodájába, melynek ovatolási határideje épen lejár. Ha van is párhuzamos működésre jogosított helyettese, vajjon nem eshetik-e meg, hogy ez ugyanakkor a kerületben jár? a mi épen nem ritka, sőt inkább a rendes eset lesz, miután a párhuzamos helyettesítés épen a vidéki irodákra tekint s főcélja a kerület és a székhely egyidejű igényeinek ellátása. A feltett esetben tehát minden párhuzamosság dacára a két fél egyike, vagy a végrendeletes, vagy a váltós, bizonyára az, a ki később jelentkezett, nem nyerhetne jogsegélyt, s azt hiszszük, rosszul

tenné az illető, ha a rendszerre vetne és nem önmagára. Mert ne hasztotta volna dolgát az utolsó pillanatra. A váltót két nappal előbb elhozhatta volna, a végrendelete miatt pedig még ép lábon eljárhatott volna. Egyszóval az előrelátás, az adott viszonyokhoz való alkalmazkodás, azt hisszük, sokkal megbízhatóbb remedium, mint a párhuzamos helyettesítés, feltéve hogy azokat nemcsak a közjegyző, hanem a közönség is szem előtt tartja. Ha megteszi mind a kettő, nehezen hisszük, hogy merülhet fel eset, melyben a helyettesítés mai rendszere mellett is a közönség közhitelességi igényei teljes kielégítést nem nyerhetnének.

A párhuzamos helyettesítés azonban nemcsak fölösleges, hanem egyenesen veszedelmes volna intézményünkre; veszedelmes, miután az intézmény egészséges fejlődésének útját állaná és alkalmas volna reá, hogy a kart idővel alaposan demoralizálja. Lehetőséget nyitna ugyanis az irodáknak olynemű fruktifikálására, mely a közjegyzői állás dekorumával vajmi kevéssé fér meg, pedig az ebbeli kísértésnek nehéz volna ellentállani. Ha egyszer meg van adva a lehetőség, hogy a helyettes, tekintet nélkül főnöke működésére, bármikor, bárhol végezhet közhitelességű funkciókat, sőt ez a reform épen a kerületek nagyságából eredő alkalmatlanságok orvoslása végett hozatnék be, más szóval azt czélozná, hogy immár ne a távol lakó félnek kelljen az irodát felkeresnie, hanem az iroda keresse fel a közönséget, akkor mihamarább állandó alakjává válnék a vidék jogéletének a közhitelességben utazó közjegyzői helyettes, a ki faluról falura felütné sátorfáját, vásárt csapva portékájából, minél nagyobb, hogy vándorutja végén okiratokkal és díjakkal megrakva térhessen vissza az anyairoda ölébe. Miután a jövedelem növekvésével az iroda regieképessége is növekednék, és miután tényleg semmi sem indokolja a helyettesek számának csak egyre való megszorítását, ellenkezőleg az egész rendszernek logikus továbbfejlesztése a helyettesek számának lehető gyarapítása volna, oda érnék idővel, hogy egy iroda egész raját bocsáthatná ki kerületébe a párhuzamosoknak és az intézmény idővel a közhitelességi bázis helyett egészen merkantilis ingoványra kerülne. Meg van a nézetünk ebben a kényes jövedelmezőségi kérdésben és nem atalljuk egyenesen kimondani. Annyiban áll röviden, hogy nem tartjuk jogosultnak, miszerint a közjegyzőnek különbek legyenek a jövedelmi viszonyai, mint a többi igazságügyi pályákon működő társaié. Absolut véve természetesen a

közjegyzőnek többet kell keresnie, mint amennyi fizetése van pl. a bírónak. Kárpótlást kell hogy nyerjenek a sanyarú jelölti évek, a nagymérvű tőkebefektetés, a nyugdíj, az özvegyi és árva-ellátás hiánya; tekintetbe veendő, hogy az előmenetel ki van zárva és talán, mert emberi dolog, az is, hogy az utóbbi körülmény a rang- és czimmal járó előnyökről vagy elégtételekről való lemondást is jelentí. Bocsánat, ha nagyon sok a próza ebben az utolsó feltevésben. Mindezt egybevéve nem lesz nehéz azt a bizonyos józan arányt megtalálni, mely a különböző pályáknak legalább is anyagi előnyeit és hátrányait egyensúlyba hozza. Ezen az arányon felül értjük, hogy jogosulatlan a jövedelem-fokozás, már mint általános irányzat és jellegzetes sajátosság. Nem ide vágnak persze a kivételes jelenségek, mindaz, ami nem az irodán, hanem, az egyénen függ. A közönség bizalmának utóvégre nem lehet marsrutát szabni, nem élünk még a falanszter korában. Hanem idevág igenis mindaz, ami tisztán az állásnak körülményein következik, pl. a népesség és az állások száma közötti arány és ide vágna jelesen az elmékedésünk tárgyát képező esetben a párhuzamos helyettesítésnek mértéktelen anyagi kihasználása.

Meg kell jegyeznünk, mielőtt fonalunkat tovább szőnők, hogy ma még messze vagyunk attól, miszerint a közjegyzői jövedelmek aránytalan nagysága aktuális téma legyen. Egynehány irodát kivéve, melynek nagyobb jövedelmét alighanem egészen személyes momentumok okozzák, a többi nem áll a középszeren felül s nagyon-nagyon sok van, mely annak is mélyen alatta áll. A közönség, mely felületes impressiók alapján itél s mende-mondákból meríti információit, mennyire szokta rendesen túlozni a közjegyzői irodák jövedelmét, azt mindannyian tudjuk, akik benne vagyunk ebben a mesterségben és tudhatja akárki, aki czeruzával a kezében összeveti ügyforgalmi kimutatásainkat a díjtörvény paragrafusaiival. Könnyen lehet, hogy épen az utóbbi okból sok kartársunkon a párhuzamos helyettesítésnek imént érintett veszedelme sem gyakorol nagyon elijesztő hatást. Az evvel a veszéllyel annyira ellentétes mai állapotban tényleg nehéz olyan hátrányokat eléggé élénken elképzelni, melyek a maiaknak orvoslását involválják.

Hogy azonban a közjegyzői foglalatosság anyagi célzatának előtérbe nyomulása az anyaintézményre tényleg hátrányos volna ennél fogva egy rendszer, mely erre lehetőséget nyit, nemcsak,

de egyenesen ingert is foglal magában, csak káros lehet, azt alig fogja valaki tagadásba vehetni.

Abban az arányban pedig, melyben az anyagi célzatok túlsúlya növekednék, csökkenni kezdene a közönségben a közjegyzői hivatás iránt való tisztelet. Ennek a tiszteletnek a szülőoka nem annyira a hivatás minőségében és feladataiban rejlik, mint inkább abban, hogy annak haszonleső gyakorlása a díjazás törvényesen megszabott rendje által ki van zárva. Mihelyt a haszonlesés lehetősége árnyékot tudna vetni reá, megszűnne a hivatásnak, mint olyannak, különös megbecsülése is. Esetleges óvórendszabályokról, törvényes intézkedésekről, melyek a párhuzamos helyettesítés érintett veszedelmének elkerülésére volnának hivatva, nem tartunk sokat. Hiszen nem minden irodában fog az a veszély kísérteni. Nem is úgy állítjuk azt oda, mint egy közvetlen általános és szükségszerű következményt. Csakhogy egy rendszer életbeléptetéséről lévén szó, rossz politika volna annak garanciáit az egyének kiválóságára fektetni. Ennek a tényezőnek a törvényhozó számvetésében nem szabad előfordulnia. Magával a ténnyel szemben pedig, hogy a párhuzamos helyettesítés az érintett visszaéléseknek ajtót nyit, merjük állítani, hogy lehetetlen annyi paragrafust csinálni, mely azt az ajtót annak a számára, aki feszegetni akarja, zárva tudná tartani.

Érintettük, hogy a párhuzamos helyettesítésnek tisztán csak praktikus következményeiről akarunk szót tenni. Alig lehet mégis mellőzni egy kérdést, mely alapjában a közhitelesség elméletével függ egybe, hanem egyik lábával erősen a praxis talaján áll. Miféle módon tudna ugyanis a párhuzamos helyettesítés a közhitelesség feltételével összhangba jönni, az előttünk rejtély. Ezek a feltételek mind a közjegyző személyén nyugszanak és tőle elválaszthatatlanok. A közjegyző szavába vetett abszolút hitnek nem szabad fikcióvá változni. Annak először is egy materialis alappal kell birni, mely nem más, mint a betűszerint való igazság. De még nem is minden igazság képezheti a közjegyző tanusításának tárgyát, hanem csak az olyan, melyről magának személyes meggyőződést szerzett. Ezért a közjegyző másképp, mint személyes vonatkozásban, nem is tanusíthat. A mit látott, hallott, tapasztalt, csak az képezheti tanusításának tárgyát és alakját. Ez azonban nem minden. Ugyanazt a tényt más is láthatta, hallhatta, tanusítása mégsem bir közhiteles jelleggel. Tehát a materialis mozzanaton felül egy másik is létezik, mely kétszeresen forródik egybe

a közjegyző személyével, egyszer az által, hogy tanusításai személyes tapasztalatainak körére vannak szorítva, másszor abban, hogy személyes előadásának bizonyos hitel tulajdoníttatik, melylyel más személy előadása bir. Ezt az utóbbi mozzanatot lehetetlen másra redukálni, mint a törvényes investitúrára. Kérdjük már most, párhuzamos helyettesítés esetében elképzelhető e, ha csak egy fikciót nem akarunk felállítani, hogy a közhitelességi feltételek a közjegyző személyében feküdjenek, arra a közjegyzői működésre vonatkozólag, melyet helyettese teljesít? Józanul, egészen positive véve a dolgot, nem lehet más megoldásra jutni, mint hogy a helyettes személyében fekvő közhitelesség specialis, a közjegyzőtől független, avval semmi összefüggésben nem álló lesz. És akkor, ha következetesek akarunk maradni, azt kell mondanunk, hogy abban az irodában két közjegyző működik, mindenik a saját szakállára, minek persze azután összes többi következéseit is le kell vonnunk, az az: kettős ki nevezés, kettős ügyködés stb. Evvel azután, igaz, megint beletértünk volna a közhitelesség rendes medrébe; mert, az, hogy két közjegyző működjék egy irodahelyiségben esetleg közös nyereség-veszteségre, birhat mindenféle inkonvenienciával, de különben a közhitelesség fogalmának és célzatainak ellent nem mond

Nem hunyunk szemet az előtt, hogy ez az argumentációnk magára az egyszerű helyettesítésre is árnyékot vet, de már érintettük fejtegetéseink során, hogy az egyszerű helyettesítést is léknek látjuk a közhitelesség intézményén, egy lék, melyet törvényünk be is igyekszik tapasztani avval, hogy a helyettesített közjegyzőt működéstől eltiltja.

Hogy visszatérjünk a párhuzamos helyettesítésre, az érintett «két lélek egy testben» rendszer egészen önkénytelenül reá vezet arra, a mi egyedül lehet orvoslása a hátrányoknak, mik a párhuzamos helyettesítés eszméjét szülték. Ez az orvoslás, a párhuzamossági kérdésnek is nézetünk szerint egyetlen helyes megoldása, nagyon egyszerű, a közjegyzői állások szaporítása. A hol a kerületek olyan nagyok, hogy azok közhitelességi igényeit a közjegyző nem tudja ellátni, ott idején és helyén van a kerületet megosztani és új állást rendszeresíteni. A míg a közönség igénye csak szórványos, addig a párhuzamos helyettesítés szüksége nem lehet nagy s az egy közjegyző a már említett czélszerű irodavezetés mellett rendszerint ki fogja elégíthetni a kerület igényeit. Mihelyt a kerület közhitelességi

igényei olyan sokszorosak lesznek, hogy kielégítésüknek egy közjegyző már nem tud megfelelni, szaporítás legyen a jelszó, nem párhuzamosság.

A párhuzamos helyettesítés, ha érvényben volna, mindenesetre a szaporításokat is akadályozná és késleltetné, a mi egy másik és nem is legutolsó praktikus hátrányát képezné.

Vegyesek.

Utolsó füzetünkben az 1896. évi szeptember 7.-én tartott egyleti közgyűlés jegyzőkönyvét közölve, tér szűke miatt, csak kivonatossan adtuk, *a közjegyzői hatáskör kiterjesztése tárgyában készült s a közgyűlés elé terjesztett törvényjavaslat körül indult vitát.*

A tárgy fontossága miatt ezuttal teljességében közöljük a jegyzőkönyv illető részeit.

Rupp Zsigmond dicsérettel emlékezik meg a törvényjavaslat szerkesztőjének, az egylet elnökének, fáradhatlan buzgóságáról. Dicsérettel emeli ki a szövegezés szabatosságát, klasszikus rövidségét, de beltartalmát mindenben nem helyesli. Különben is korainak és emiatt célszerűtlennek tartaná, ha ezen, az egész közjegyzői hatáskört átkaroló reformjavaslattal már most kopognánk az illetékes helyeken, a mikor a közjegyzői novella még alig tíz éves alkotás, és az örökösödési eljárás is csak nem rég lépett életbe!

Legalább ez utóbbinak gyakorlati próbáját be kellene várni.

Szerinte a reform barátjainak egyelőre nem lehet más hivatásuk, mint az idetartozó adatok összegyűjtése, ezek alapján a mai állapot tarthatatlan voltának megvilágítása, a reform főbb elveinek irányának megjelölése, az egyes kérdések megvitatása — és csak a jövőnek lehetne feladata az ekként megállapítandó elvekhez képest újabb tervvel — esetleg kész törvényjavaslattal — fellépni.

Áttérve a reform fontosabb kérdéseire, — kétféle célzt különböztet meg: olyant, a mi csak a messze jövőben érhető el és olyant, a mi már a közelebbi jövőben is megvalósítható.

Az első csoportba két fő célzt soroz: a peres eljárásnak a perenkívülitől való következetes elválasztását, — a mint ez Francia-

országban van — továbbá a perenkívüli eljárás teendőinek a közjegyzői hatáskörbe való utalását s ezzel a közjegyzői hatáskör önállóítását, függetlenítését.

Megvalósításuk szükségét a következőkkel indokolja. A mai fejlett jogéletű kor munkafelosztást követel, mert csak akkor lehet tökéletes bármi szakfoglalkozás, ha olyan emberek végzik, a kik vele hivatásszerűen, kizárólagosan, állandóan foglalkoznak s így minden képességüket az illető specialis szakmának szentelvén, megszerezték a hozzá szükséges elméleti és gyakorlati ismereteket.

Elismeri, hogy a peres eljárásnak a perenkívülitől való elválasztása tárgyában nálunk is megtörtént az első lépés, így például a perenkívüli eljárás egy része a bíróságtól elvétel, és a közjegyzőre ruházott — és pedig úgy, hogy a közjegyző, mint a perenkívüli eljárás egyik közege, nem végezhet peres teendőket, mert a törvényhozás ezt a hatáskört kizárólag az ügyvédre ruházta. De az elkülönítés elve csak is a közjegyzőkre nézve van keresztül vive, az ügyvédi karra nézve nincs, pedig, ha a kétféle természetű eljárásnak egymástól való elválasztása a közjegyzői hivatás szempontjából helyes, épp úgy helyesnek kell lennie az ügyvédi hivatás szempontjából is.

Csak hogy a törvényhozásunk privilegiumot is ad az ügyvédeknek, községi jegyzőknek a tulajdonképeni közjegyzői hivatás, az okirat-szerkesztés terén: csakis őket jogosítván fel a magánokirat-szerkesztéssel.

A két eljárás következetes elválasztása és azon perenkívüli eljárásnak, mely nem követel bírói döntést, a közjegyzőre való átruházása által azon fontos cél is éretnék el, — hogy a bíró minden idejét, munkaerejét tulajdonképeni hivatásának szentelhetné.

Egy további, a közönség érdekeit is nagyban előmozdító e lönye lenne az elkülönítésnek az, hogy maga után vonná a kir. közjegyzői állások szaporítását. Kétségtelen lévén ugyan is, hogy a szaporítást úgy a közönség, mint az intézmény érdeke megköveteli. 240 közjegyző kevés, mert egyre 70000 lakos és átlag 24 mértföldnyi terület jut. E miatt a közjegyző nehezen hozzáférhető a távolabb lakóra nézve, a mi nagyban akadályozza, hogy intézményünket tágasb körökben megismerjék és annak gyökerei szétágazzanak.

Máskép van Franciaországban. Ott 7000-nél több közjegyző működik és egyre-egyre átlag 1½ mértföldnyi terület és

6000 lakos esik. Valamennyi tisztességesen megél, mert ők dominálják kizárólag a perenkívüli eljárást, a mibe sem az advocat sem az avoué nem avatkozik bele.

De mi egyelőre nem számíthatunk ezen ideális állapot elérésére. Az ügyvédeknek túlnyomó befolyásuk van a politikai, a parlamenti életre. Túlságos nagy számuk miatt küzdeniök kell a lét-fentartás nehézségeivel, tehát befolyásukat a közjegyzői intézmény ellen iparkodnak érvényesíteni.

De ha nem is számíthatunk ebbeli óhajaink megvalósítására a közel jövőben — kell, hogy az említett elveket minden alkalommal, bármikor kopogunk az igazságügyi kormánynál, esetleg törvényhozásnál reform kívánalmakkal, következetesen hangoztassuk.

A mi most a közelebb jövőben megvalósítható reformokat illeti, ezekkel is a már említett fontos célt már most is el lehetne érni — a melyet minduntalan hallunk is hangoztatni az igazságügyi kormánynál t. i. a közjegyzői állások szaporítását. És e tekintetben nem szabad visszautasító álláspontra, hanem ellenkezőleg a közönység álláspontjára állanunk, mert óhajaink méltánylására csak akkor számíthatunk, ha azokat a nagy közönység érdekének szempontjából is indokoljuk. Szóló azonban a közjegyzői állásokat előbb szaporíthatóknak nem tartja, míg a következő elveket meg nem valósíthatjuk.

1). Egyik legfontosabb kérdése hatáskörünknek a közjegyzői kényszer kérdése; e tekintetben azonban nem lehet annyira menni, mint a javaslat.

Ugyanis különbséget kell tenni azon esetek közt, a melyekben az ügylet sub poena nullitatis közjegyzői okiratba foglalandó — és azok közt, a melyekben a közjegyzői okirat által csak bizonyos előnyt kívánunk elérni, különösen azon fél védelmét, ki védelemre szorult!

Az első esetek közé tartoznak a jegyesek és házastársak közti vagyoni jogi ügyletek — ezeknél soha sem lehet előre tudni, vajjon melyik fél szükségel oltalmat. Szóló ugyanis az ebbeli közjegyzői kényszert már azon gyengéd viszony által is tartja indokoltnak, a melyben az egyik fél a másikhoz az eljegyzés, illetőleg házasság kötelékénél fogva áll, különösen az ebből legtöbbször keletkező erkölcsi kényszerhelyzet által, mely sokszor a kölcsönös érdekek higgadt, elfogulatlan mérlegelését és megbeszél-

lését kizárja. Erre szükséges tehát egy oly közvetítő, kit a törvény, mint a közbizalom letéteményesét állít fel és kit semmiféle fesz nem zavar meg abban, hogy mind a két felet a jogviszonyról és a célba vett jogügylet hatásáról és következményeiről elfogulatlanul kitanítsa.

Jegyesek és házastársaknál ide járulhat továbbá még az esetleg kijátszható harmadik személyeknek (hitelezőknek) érdeke is.

De másként áll a közjegyzői kényszer kérdése olyanoknál, a kik egyoldalú oltalomra szorultak. Ilyenek, a javaslat 15. §-ának sorrendjét követve, gyermekek szülőkkel szemben, bár meggondolandó, vajjon itt nagykorú gyermekek is értesse-e? kiskorúaknál pedig, vajjon nem elégséges-e a gyámhatóság oltalma? — cselédek gazdákkal szemben, továbbá siketnémák és vakok, úgy szintén hatósági felügyelet alatt álló közintézetek, közalapítványok stb.

Ezeknek jogügyleteit nem szabad különbeni semmisség terhe alatt közjegyzői kényszer alá vonni, mert megtörténhetnék, hogy a közjegyzői közbenjárás nélkül létrejött ügyletnek fentartását épen annak érdeke követeli, a kit törvényileg gyámolítani akarunk. E részben tehát csakis azon szabályt lehet felállítani, hogy ily jogügylet az állam védelme alatt nem állóra nézve ugyan jogkötelező, de, hogy abból kötelezettséget az ellen, ki az állam védelme alatt áll, leszármaztatni ne lehessen.

Különös szempont alá vonandók a közjegyző-kényszer kérdésében az ingatlanokat tárgyazó jogügyletek, bár a javaslat helyesen már a fennebb jelzett felek esetében is csak ingatlanok körüli jogügyletekre reflektál.

A javaslat 16. §-a csak azokat kívánja védeni, kik sem írni, sem olvasni nem tudnak; — ily esetben, ha a szerződésnek tárgya ingatlan, magának a magánokirat érvényességéhez követeli a közjegyző által való felolvasást és a kézjegy hitelesítését.

Elttekintve, hogy itt is a fennebb hangoztatott elvnel fogva nem sankcionálható a magánokirat érvénytelensége az írni és olvasni tudónak terhére, hanem az okirat érvényességét fentartva, csak az átruházott jognak telekkönyvi biztosítása volna megengedendő, t. i. nem bekebelezése, hanem csak előjegyzése; eltekintve ettől, igen fontos kérdés az, vajjon nem követel-e a telekkönyvi intézménynek, illetőleg a reálhitel és ingatlanok forgalmának fontossága szigorúbb intézkedést?

E tekintetben megjegyzendő, hogy az 1886. évi novella tárgyalásának alkalmából legalább a hitelesítési kényszert akartuk meghonosítani, de nem mint végcél, hanem csak mint átmenetet, mint első lépést; — e részben fentartja szülő még ma is ugyanazon álláspontot, a melyet e kérdésben eddig általában elfoglalt. Szerinte ugyanis nemcsak írni és olvasni nem tudókkal szemben, hanem egész általánosságban ki kellene mondani, hogy oly okirat alapján, a melyen a jogot feladó fél (eladó, adós stb.) aláírása hitelesítve nincs, az illető dologbani jog telekkönyvi bekebelezése megtagadandó.

Ebből következnek, hogy azon fél aláírásának hitelesítését, kⁱ jogokat szerez, követelni nem kellene, — továbbá következnek, hogy a jogot feladó ellen — ha aláírása nincs is hitelesítve — a jognak biztosítása telekkönyvi előjegyzés által — természetesen igazolásának fentartása mellett — meg nem tagadható. Ez könnyítendi az átmenetet és, hogy az átmenet megkönnyíttessék, az azon óriási harczzal szemben, a mely a hitelesítési kényszer kérdésében 1886-ban kifejlődött — csakis ildomos.

z. A mi azon perenkívüli ügyeket illeti, a melyekre a bíróságok hatásköre is kiterjed, — legfontosabbak az örökösödési ügyek.

E tekintetben általában azon elvet kell érvényesíteni, hogy itt a közjegyző hatásköre kiterjesztessék, önállósíttassék és a bíróságtól függetleníttessék.

A közjegyző e részben ne legyen a bíróság egyszerű, alárendelt megbízottja. És ez nem is szükséges, mert az örökösödési ügyek ellátása is már elvonatott a társas bíróságtól és a járásbíróra, tehát egyes személyre ruháztatott át. Már pedig a közjegyző ügytanulmányos qualificatioja, mint esküje, bizalmi és közhiteles állásánál, és szigorú fegyelmi szabályainál fogva legalább is annyi bizalmat érdemel, mint a járásbíró.

A közjegyző hatáskörébe pedig az örökösödési ügyek már a halálesetek bekövetkeztével utalandók, sőt e részben reá volnának bízandók már a biztosítási intézkedések és első leltározás is — és pedig illesse őtet az egész eljárás mindvégig, mindaddig ugyanis, míg a hagyaték átadás alá nem kerül.

Ebben annál kevésbé van veszély, mert kiskorúak esetében a közjegyzőt amúgy is az árvaszék — nagykorúak esetében pedig maguk a nagykorú örökösök ellenőrzik.

A tulajdonképeni birói megbízások csak a birói ellátás alá tartozó egyéb ügyekre volnának szorítandók, csak hogy ezek dolgában is nem a bíróság jóakarától kellene közjegyző alkalmaztatását függővé tenni.

A javaslat 40. §-ának a., b., c., d. pontjaiban tervezett intézkedések: hitbizományi javak, csődtömegek leltározása és zár alá vétele, elárverezett ingatlan javak vételárának felosztása tekintetében (ez utóbbiak esetleg bizonyos megállapítandó minimumon felül), továbbá egyéb tömegek, különösen csődtömegeknek felosztása tekintetében, csak helyeselhetők. Mindezen ügyekben — és ez a fő — a közjegyző alkalmaztatása kötelezőnek volna dekretálandó.

Sőt e tekintetben helyes a 41. § is.

Minden esetben azonban ki kellene mondani azt, hogy csődügyekben a csődbiztosi teendők a közjegyzőre ruháztassanak.

Az ebbeli óhajról még legnagyobb ellenségünk sem mondhatja, hogy az nem indokolt és még most teljesíthetlen, különösen a midőn annak megvalósítása által már most is két előny éretnék el, mindig csak a közönség szempontjából beszélve

Az egyik a már hangoztatott közjegyzői állások szaporítása.

A másik megint, hogy a bírótól roppant sok oly teendő vétetnék el, a mely részben őt nem is illeti, ezzel pedig megint két újabb előny biztosíttatnék.

Az egyik, bár csak alárendelt előny az, hogy a bíróságok folytonos sürgetései személyszaporítás iránt nemcsak megszűnnének, hanem ellenkezőleg a birói létszám még redukáltathatnék is, a miért az adózók csak köszönetet mondanának.

A másik még fontosabb előny pedig az volna, hogy a bíróság — a mint már hangoztatva lett — egész idejét és munkarejét a tulajdonképeni hivatására, különösen a peres ügyek elintézésére fordíthatná, mi ezeknek gyors elintézését lehetővé tévén, azon valóban megszégyenítő és szánalmas állapot megszűnnék, mely szerint még a legegyszerűbb sommás perek is több hosszú évekre húzódnak el.

Szóló indítványozza: tegye a közgyűlés az általa hangoztatott elveket és eljárási módozatot magáévé és közölje azt nemcsak a kamarákkal, hanem az összes magyarországi kir. közjegyzőkkel is, azon felszólítással, hogy ezen indítványról bizonyos határidő alatt nyilatkozzanak.

Indítványozza azt is, hogy minden esetre iparkodjunk a kamarákat arra bírni, hogy compromittálva abban, a mit annak idejében a reformok dolgában egyesületünk közgyűlése — esetleg az egybehivandó összes kir. közjegyzők kongressusa — megállapítand, azt szintén magáévá téve, az igazságügyi kormánynál felterjesztés útján megvalósítani iparkodjanak, nem léven kizárva, hogy egyik vagy másik kamara specialis viszonyainál fogva egyéb óhajokat is fejezzen ki.

Csak akkor, ha a kamarák — nem úgy mint eddig, a midőn mindegyik kamara mást-mást akart — legalább a legfontosabb elvek tekintetében teljes összhangban sürgetendik a reformot, csak is úgy fog elérni az, hogy reformbeli követeléseinknek az illető helyeken hitelt adnak és hogy azoknak a megfelelő erkölcsi súlyuk is meg lesz.

Feszenszky Danó minden tekintetben elfogadja *Rupp* Zsigmond indítványát. A mi különösen a magánokiratok szerkesztésének tilalmát illeti, ez Magyarországon unikum. A gyakorlati élet azt nem tűri — az pedig erősebb minden törvénytél; — meg kell egyébiránt minden alkalmat ragadni, hogy ezen tilalom megszüntetessék.

Reformunk egyik nagy akadályának tekinthetjük azt is, hogy a képviselői állással való incompatibilitás törvényileg ki van mondva. Pedig mellőzhetlen szükség, hogy — ha még oly helyesen volna valamely törvény előkészítve — a törvényhozási intézkedésnek épen a legutolsó és a legfontosabb stadiumában vesse latba a gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező különös szakférfiu felvilágosító véleményét, különösen a midőn az illető törvényjavaslat hátrányára még ellenséges áramlat is mutatkozik.

Rupp Zsigmond szerint a magánokiratok tilalmának kérdése oly tiszta, hogy arról többet szólni nem is szükséges.

A mi pedig azon indítványt illeti, hogy a közjegyzők számára is megnyittassanak a parlament kapui — ezt szintén feltétlenül magáévá teszi — sőt e részben tovább megy, azaz szerinte minden áron érvényesíteni kell befolyásunkat már a közjegyzőséget közvetlenül érdeklő és azon törvények előkészítésénél is, a melyeknek a közjegyző működésére befolyásuk van, mint pl. a telekkönyvi törvénynél stb. Ezen befolyást biztosítani kell már az ebbeli törvényjavaslatok körüli legelső intézkedéseknél, különösen a szakszerű tanácskozásoknál, mind végig a törvény megalkotásáig, szóval oda

kell hatnunk, hogy az igazságügyi kormány a közjegyzőket az illető törvényjavaslat körüli anket tárgyalásokhoz meghívja, sőt a tulajdonképeni közjegyzői eljárás keretébe tartozó törvényjavaslatoknak elkészítését is lehetőleg közjegyzőre bizza.

* *

Közöljük a következőkben *szombathelyi közjegyzői kamara* és *Szénássy Miklós zilahi kir. közjegyző* által a múlt évi szeptember hó 8.-án tartott közgyűlés elé írásban terjesztett és a közgyűlés napirendjének VI. pontja alatt tárgyalt indítványait.

«Tekintetes *Zimányi* Alajos úrhoz, kir. közjegyző, mint a magyarországi kir. közjegyzők Egyletének Elnökéhez Budapesten. — Előterjesztése — a szombathelyi kir. közjegyzői kamarának a bentírt ügynek közgyűlés elé terjesztése tárgyában.

Tekintetes Elnök úr! A nagyméltóságú m. kir. Igazságügy-minister úr 26780/896 I. M. számú magas leiratával helytelenítette a szombathelyi kir. közjegyzői kamara azon eljárását, hogy kiskorúak között kötött házassági szerződések közokiratba foglaltatnak anélkül, hogy a felek az 1874. évi XXXV. t. cz. 69 §.-ának megfelelően figyelemzették arra, hogy e szerződések érvényességéhez az 1877. évi XX. t. cz. 113. §.-ának 5. pontja értelmében a gyámhatóság jóváhagyása szükséges. A magas leirat figyelmezteti a kamarát, hogy az 1877. évi XX. t. cz. 113. §.-nak 5. pontja értelmében a gyámhatóság jóváhagyása csak a kiskorú házasságának megkötéséhez nem kívántatott meg abban az esetben, ha a házasulandó fiú a 18. évet, a házasulandó leány a 16. évet betöltötte, a gyám, szülők, illetve rokonok és a házasulandó kiskorú között pedig egyetértés jött létre. Ellenben a kiskorúnak házassági szerződéséhez az 1877. évi t. cz. 113. §.-ának 5. pontja értelmében a gyámhatóság jóváhagyása »minden egyes esetben» kikérendő, tehát abban az esetben is, ha a kiskorú életének 18., illetve 16.-évet betöltötte, a gyám, szülők illetve rokonok és a kiskorú között pedig egyetértés jött létre.

A szombathelyi kir. közjegyzői kamara egyrészt nem ért egyet a magas leiratban foglalt törvényt magyarázattal, másrészt nem ismeri el a nagyméltóságú Igazságügy-minister úr törvényt magyarázó jogosultságát, mert ez a bírói gyakorlat feladata és általa a közjegyzői intézmény autonómiáját látja sértve!

A kamara a törvény helyes alkalmazását véli gyakorolni, mert az 1877. évi XX. t. cz. 113 §.-a 5. pontja értelmében kiskorúak

között kötött házassági szerződések gyámhatósági jóváhagyása a 18. életévét be nem töltött kiskorú fiú, valamint a 16. évet még be nem töltött kiskorú leány házassága tekintetében szükséges, ugyanazért ezen kort meghaladott kiskorúak házassága esetén, midőn tehát a gyámhatósági jóváhagyás szüksége többé fenn nem forog, az 1874. évi XXXV. t. cz. 59. §-a szerinti figyelmeztetést alkalmazni nem találja szükségesnek.

De ellentétes e tárgyban a kir. Igazságügyministerium eljárása is, mert előzőleg 4859/I. M. 891. sz. al. kelt leiratában a kiskorúakkal felvett házassági szerződéseknek gyámhatósági jóváhagyás alá terjesztését nem a közjegyző kötelességévé teszi és az 1876. évi XXXV. t. cz. 59. §. szerinti figyelmeztetést csak kívánatosnak tartja.

Tekintve, hogy a házassági szerződések általában a házasságkötést megelőzőleg rendszerint csak néhány nappal köttetnek, ily rövid idő alatt a jóváhagyást kieszközölni gyakorlati lehetetlenség; tekintve, hogy a kiskorúak visszteher nélküli szerződésai általában gyámhatósági jóváhagyás nélkül is érvényesek és kötelezők, — tekintve továbbá, hogy a kiskorú leány házassági szerződésében nagykorúsága idejére kiható jogokat és kötelezettségeket vállal és a férjhezmenetel által elért nagykorúságával a szerződés ténye teljes joghatályúvá lesz; tekintve végül, hogy az 1894. évi XXXI. t. cz. 8. §.-a értelmében csak «húsz éven aluli kiskorú házasságához, ha törvényes képviselője nem a jogosult szülő, szükséges még ennek beleegyezése és szülő nem létében a gyámhatóság jóváhagyása» — mindezeknél fogva kiskorúak házasságának kötéséből keletkező szerződési viszony is érvényes a gyám hozzájárulásával; ugyanazért és mert jelen kérdésben a vélemények eltérők és a gyakorlat ingadozó, mint az egész közjegyzői karra fontos kérdés megoldása céljából tisztelettel felkéri t. Elnökséget ezen közjegyzői kamara:

méltóztassék a fent vázolt esetet és kérdést a magyarországi kir. közjegyzők egyesületének f. é. szeptember hó 6. és 7. napjain Budapesten tartandó közgyűlése elé terjeszteni, azt megvitatni és a közgyűlés véleményét velünk közölni.

A szombathelyi kir. közjegyzői kamara nevében:

1896 augusztus 15.

Tisztelettel

Kenessey Móricz s. k., kamarai elnök, *Dr. Gutmann Lajos*, s. k. kamarai titkárhelyettes. (P. H.)»

«A tekintetes kir. közjegyzői országos Egyletnek, annak Elnöke *Zimányi Alajos* úr kezeihez Budapesten — előterjesztése — *Szenássy Miklós* kir. közjegyzőnek a közjegyzői díjak behajtása tárgyában.

Tekintetes kir. közjegyzői országos Egylet!

Az 1894. évi XVI t. cz. 121. §-a szerint a közjegyzői díjak — bírósági megállapítás után — a fizetésre kötelezettek ingóságából közzadók módjára hajtandók be s behajtás végett a m. kir. Pénzügyigazgatósághoz tételnek át.

Úgyde ezen intézkedésnek legkisebb eredménye sincs s kénytelenek vagyunk azt tapasztalni, hogy fél éves és esztendei várakozás után is követeléseinknek majdnem ezered része hajtatik fel, a többi odavész.

A hagyatéki örökösök már az írt intézkedés után szokásba is vették, hogy a tárgyalás befejezésével nem fizetnek, hanem elvárják a végrehajtást még azok is, kik 50-70,000 forintot örököltek.

A hagyatékok befejezése a mostani örökösödési eljárás szerint oly fárasztó, annyi utánjárást és munkálatot kíván, hogy azon díjakkal, melyek a törvény értelmében állapíttatnak meg, legkevesebbé sincsenek megfizetve, míg a közjegyzőnek igen sok előleges költségbe s kiadásba kerül a hagyatékok feldolgozása: írodabér, segéddek, írodai szükségletek stb., melyeket mind előlegezni kell. A közjegyzői teendőket vidéken nagyobbára a hagyatékok képezik, mert az ügyletek közül csakis a házastársak, jegyesek, vakok, süketné máknak kell a közjegyzőre szorítkozniok s ezek száma nagyon kevés, úgy hogy Zilahon az évi összes ügyletek száma 114. Ehhez járul, hogy a közjegyző a hagyatékok feldolgozását el sem odázhhatja, mert minden külön hagyaték befejezése bizonyos határnaphoz van kötve, s ha akkorra be nem fejezi, 100 frtig bírságható. Az örökösök törvény által vannak jogositva, hogy az első tárgyalást mellőzzék s ha a 2. tárgyalásra sem jelennek meg, a kir. Járásbírósgok által szeliden figyelmeztetnek, hogy a harmadik tárgyalásra már okvetlen jelenjenek meg; de a kir. közjegyző kára és költségének megtérítése is szeliden mellőztetik, holott a birtokban levő félnek érdekében áll a tárgyalást mellőzni, mert ő addig a hagyatékot használja, de más érdek is merülhet fel; így sok hagyatéknaál a feldolgozás több pénz előlegezésébe kerül a közjegyzőnek, mint a mennyi díj részére megállapíttatik; hát a 100 forinton alóli hagyat-

tékoknál, melyek vidéken a közjegyzők ellenszenvai miatt, az összes hagyatékoknak $\frac{1}{3}$ -át teszik!

Az hittük, hogy az előírt törvény folytán az összes hagyatékok ügyek meg fognak szaporodni; csalódtunk. Én e vidéken szaporodást most sem látok. Eddigélé 3—400 hagyatékok van, a múlt évben is volt annyi, s ha nyerne is ezután a hagyatéki ügyek száma valami lendületet a törvény 117., 118. s többi szakaszaiban hozzákötött terhek a lehető jövedelmet, különösen e vidéken, majdnem felemésztik, mert itt a hagyatékból legtöbb a 2 frtos jövedelem.

A m. kir. Pénzügyigazgatóság a hozzá áttett végrehajtási ügyeket kiküldi a végrehajtó közegnek, a mely legtöbb helyen az ellenszenvvel viseltető községi és körjegyző, s további intézkedéssel még sürgetés esetén sem gondol s azt feleli, hogy ő megtette a maga kötelességét, — a községi jegyző pedig félre teszi az ügyet s ott megfeneklik.

A szenvedő kir. közjegyző sem teszi ki magát a folytonos surlódásnak és kellemetlenségnek, mert a Pénzügyigazgatóság adókirovás tekintetében felette áll, de nem is győzné jogos követelését panasz-, felebbezés-, jogorvoslat útján érvényre juttatni, hisz akkor a közjegyzői hivatal szenvedne rövidséget.

Sokat lehetne felhozni a Pénzügyigazgatósági intézkedés ellen, de azt tér szűke miatt mellőzöm, holott a felhajtás elmulasztásában van a közjegyzőnek legnagyobb vesztesége, mert a fizetés - kötelesek ingatlanokat elidegenítik, de az is megtörténhetik, hogy még a tárgyalás folyamán elidegenítik.

Az osztó igazság megkívánja, hogy a közjegyző előlegezett készpénzét és illetve a bíróság által megállapított díjait mások mulasztása miatt el ne veszítse; ha a törvényhozás a követelés behajtását a közjegyző kezeiből kivette, azon behajtás úgy kezeltessék, hogy az biztosan és gyorsan felhajtassék s ha eredményre nem vezet, a vagyontalansági bizonyítvány az ingóságokra nézve azonnal kiadassék, minek alapján követelését az ingatlanokra nyilvánkönyvi bekebelezés által biztosíthassa.

A törvény a pénzügyigazgatóságot a végrehajtás megkísérlésével s ingóság nem létében bizonyítvány kiadásával bízta meg; erre pedig elégséges 15 nap, vagy legfeljebb 30 nap.

A felhozottak alapján bátorkodom azon tiszteletteljes előterjesztésemet megtenni, hogy, miután a késedelmes eljárás az összes kir.

közjegyzői területeken általános, kerestessék meg a nagyméltóságú m. kir. Igazságügyi Minister Úr, köröztetvény útján a m. kir. Pénzügyigazgatóságokhoz azon rendeletet kibocsátani, hogy a közjegyzői követelésekre nézve, melyek úgy a korábbi, mint az ezutáni időben hozzáadattak vagy adatni fognak, legfeljebb 30 nap alatt a végrehajtást megkísérteni bírság terhe alatt kötelességüknek tartásuk s ha ingóság nem létezik, arról a bizonyítványt az illető kir. közjegyzőnek kézbesítési ív mellett azonnal adják ki; továbbá a kir. Járásbíróságok értesíttessenek arról, hogy midőn az örökösök által a tárgyalás folyamán vagy az előtt idegenítették el a hagyatékokat, a közjegyzői díjakat a vásárló köteles megfizetni.

Tisztelettel maradván

Zilah, 1896. augusztus 27.-én

a tekintetes országos Egyletnek

alázatos szolgálója

Szénássy Miklós s. k.

kir. közjegyző.

A kolozsvári kir. közjegyzői kamara f. évi szeptember hó 19.-én tartotta ezévi rendes közgyűlését. Kiemeljük a kamara által szívesen rendelkezésünkre bocsátott jegyzőkönyvből a következő általános érdekű adatokat.

Ügyforgalom: A kamarához beérkezett 1895 évben október 5.-től összesen 108 beadvány, a folyó 1896. évben a mai napig összesen 354 beadvány, együttesen tehát 462 ügydarab, melyből elnökileg 68, választmányi ülésen pedig 394 darab nyert elintézt.

Halálesetek. A múlt évi december hó végén *Vitályos Sámuel* marosvásárhelyi királyi közjegyző egy véletlen szerencsétlenségért életével lakolt. Ő volt az, a ki az intézmény szervezésekor Szász-Régenben egész hazafiúi lelkesedéssel úgyszólván megteremtette ott a közjegyzői intézményt, úgy hogy utódainak már csak a fentartás, a folytatás munkája jutott. Ő volt az, a ki később 10 esztendeig Marosvásárhelyt igaz lelkiismeretességgel, páratlan pedáns pontossággal, egy közhitelességű helynek igazán megfelelő minta - lelkiismeretességgel vitte azt tovább. A jó barát, az igaz kartárs emléke mindnyájunk kebelében élni fog, de a választmány indítványára emléke jegyzőkönyvileg is megörökített.

Másik sorscsapás ez év augusztus hó végén érte a kamarát; ekkor halt el hosszas betegeskedés után *Maager József* brassói kir.

közjegyző. Szeretettel emlékezik meg róla a kamara, mint olyanról a ki szász nemzetiségű létére megértette az idők intő szavát és nemzetiségének fenntartása mellett, mint igaz magyar állampolgár teljesítette a reábizottakat, úgy, hogy a kamarának húsz évi közjegyzős-ködése alatt érdemleges kifogása nem volt. Részvétét a kamara jegyzőkönyvileg fejezi ki.

Vitályos Sámuel írodája részére dr. Kabdebó Ferencz marosvásárhelyi, Maager József írodája részére pedig Nemes Péter brassói királyi közjegyzők rendeltettek a kamara által, mint hivatalos közjegyzőhelyettesek.

Ürsedések A kamara területén legutóbbi közgyűlése óta három közjegyzői állás ürült meg: 1) a szászrégeni, 2) a marosvásárhelyi és 3) a brassói.

A szászrégenire dr. Fáy Andor felső-visói királyi közjegyző helyeztetett át, ki márczius 12.-én meg is kezdte hivatalos működését. A marosvásárhelyi közjegyzői állás betöltése a Nméltóságú igazságügyi Ministerium magas leírata folytán elmaradt. A brassói közjegyzői állásra még nincs pályázat hirdetve, mivel az igazságügyi Ministeriumtól erre intézkedés még nem érkezett.

Fegyelmi panaszok. Fegyelmi panasz kettő érkezett be, az egyik a kolozsvári kir. törvényszék 20/896 fegy. számú határozatával megszüntettetett, a másikban a 18/1896 sz. fegyelmi bírósági határozattal a fegyelmi eljárás és vizsgálat elrendeltetett.

Helyettesítések. Közjegyző-helyettesi rendelvénny kiadatott kilencz, ezek közül hét állandó helyettesi rendelvénny, 2 hivatalból kiadatott.

Felöltek. Felvétetett 5 jelölt; kilépett 3 a közjegyzői gyakorlatból.

Irodavizsgálatok. A kamara területén levő közjegyzői irodák vizsgálása elrendeltetvén, a vizsgálat szabályszerűleg foganatosított s a jelentések a legnagyobb részben beérkeztek s az eddigi vizsgálat azt tanúsítja, hogy a közjegyzők általában hivatalos eljárásukban az 1874. évi XXXV. t. cz. szabályait betartották.

Szaporítások. 5625/1896 szám alatt az igazságügyi Minister Úr felhívta a kamarát, hogy sürgősen nyilatkozzék, vajjon elérkezettnek találja-e az időt arra, hogy a kolozsvári közjegyzői kamara területére 6 új közjegyzői állás szerveztessék.

E leiratra, melyre soron kívül, gyorsan kellett a választ megadni, a választmány folyó évi márczius hó 7.-én tette meg felterjesztését, melyet tudomásvétel végett a közgyűlés elé terjesztett.

Felterjesztések. A kamara több esetben, igazán közérdekű ügyben tett felterjesztést az Igazságügyi Ministeriumhoz, de fájdalom, eredménytelenül.

A mult közgyűlés határozatából kérte a kamara, hogy a hagyatéki ügyek gyors és alapos letárgyalhatása okából a közjegyzők, mint más referensek, a telekkönyveket a hivatalos órák alatt bármikor betekinthessék. Ezt azonban az igazságügyiminister nem tartotta teljesíthetőnek, mert a telekkönyvi irodák nagyon el vannak foglalva.

A másik az volt, hogy a közjegyzői hagyatéki illetékek, miként a kincstári illetékek, hivatalból biztosítassanak zálogjogi bekebelezéssel, de erre is elutasító volt az igazságügyiminister válasza.

A kamara átérezte azon felelősséget és kötelességet, mely a hagyatékok gyors lejárata elmulasztása folytán az egyes kir. közjegyzőkre hárulhat, ennél fogva úgy ezen, mint az előbb közölt elutasító határozatot Zágoni Gábor nagyszebeni közjegyző indítványára 1896 évi június hó 27.-én tartott választmányi üléséből átírat kapcsán megküldötte az összes kamaráknak, hogy ezen felterjesztését támogassák, hogy az őszi közgyűléseiken tapasztalataikat jegyzőkönyvre vegyék és hasonló értelemben intézzenek ők is felterjesztést a nagyméltóságú igazságügyi Ministeriumhoz.

Törvényjavaslat a hatáskör módosításáról. A magyarországi kir. közjegyzők országos egylete a kir. közjegyzők hatáskörének módosításáról egy törvényjavaslatot, tervezetet, küldött meg a kamarának azzal, hogy arra észrevételeit megtegye és még olyan időben küldje vissza, hogy a szeptember elejére kitűzött, a magyarországi kir. közjegyzők országos egylete szeptember 6.-án megtartott, közgyűlésére fel is terjesztessék.

A választmány ezen javaslatot megolvasta, tanulmányozta és megvitatta és daczára annak, hogy ezen javaslatnak előnyeit elismerte és méltányolta minden tagja és daczára annak, hogy arra észrevételeit is elkészítette a választmány, mégis ez alkalommal azokat fel nem küldötte, nem azért, mintha ezen tárgyban is külön erdélyi kérdést akart volna teremteni, hisz a társ kamarák közül is csak hárman küldöttek véleményt és azok között is volt olyan, mely a tervezetet a javasolt alakban ma kivihetetlennek tartja, nemcsak azért, mert nem régeből foglalkozott a törvényhozás a közjegyzői intézménnyel, hanem azért, hogy tapasztalni lehetett 1886-ban azt

a nagy antagonizmust, mely különösen a belügyi kormány által protezsált községi és közjegyzői kar részéről fejtetett ki és hogy közérdekben megindított legjobb indulatú akció hasonló fogadtatásban részesülhetne, mint az akkor kidolgozott törvényjavaslat és hasonlóan megnyírbáítatnék, mint az akkori törvényjavaslat, pedig akkor az igazságügyminister kezdeményezéséből és nem a közjegyzői kar kebeléből indult ki e mozgalom.

A kamara véleménye szerint mindaddig, míg a községi adminisztráció teljesen nem államosítottatik és a míg a községi előjárásnak, jegyzőnek, bírónak, közgyámnak, stb. javadalmazása mint állami tisztviselőé annyira nem fokoztatik, hogy az ügyfelek részére készített okiratok díja nélkül is tisztességes megélhetése biztosítva legyen, nem lehet arra gondolni, hogy a közjegyzői codexxel az országgyűlés eredménnyel foglalkozhassék és foglalkozni akarjon.

Ezen körülményt az egész karnak figyelembe kell vennie és egy újabb közjegyzői törvényjavaslat beterjesztését, mely a közjegyzői tevékenység és hatáskör egész mezejét felölelné, akkorra kell halasztanunk, mikor a közigazgatás államosítása be fog következni.

De egyes kisebb, más törvényjavaslatok keretébe beékelhető törvényjavaslatokat kezdeményezni és hangoztatni úgy a közjegyzői egyletnek, mint a kamaráknak, valamint az egyes közjegyzőknek joga és kötelessége.

E joggal él a kamara, midőn a nagyméltóságú igazságügyi Miniszttert és a kartársakat az alábbiakban egy pár javaslat meghallgatásával terheli:

a)

A közjegyzői karral szemben a legmagasabb igényekkel lép fel úgy az állam, mint a társadalom. Ez így van a világon mindenütt és jól van így, mert egy közhitelességű személyt csak nagy mértékkel lehet mérni.

De nincs az sehol a világon még meg, hogy a kir. közjegyző, azért, mert királyi közjegyző, disqualifikálva volna a parlamenti szereplésre. A kir. közjegyző minden más államban lehet a parlamentnek tagja, csak éppen nálunk nem. Éppen csak nálunk ejtik el azt az erkölcsi tőkét, mely a kir. közjegyzőben, mint olyanban, ki a társadalom minden rétegével naponkint érintkezik, a társadalom ügyétbaját gyakorlatilag ismeri, a ki, mint olyan, közbizalomnak örvend lenn és fenn egyaránt, a ki, mert független, vagyoni existenciáját

munkájával biztosítani képes, sok esetben nagy haszonnal működhetne mint képviselő a köz javára is.

Nem nyugodhatunk mi abban meg, hogy minden más munkakörben igénybe vegyék tevékenységünket, csak éppen a legelsőre, a legfontosabbra legyünk disqualificálva.

Akkor fogja Magyarország a közjegyzői állás és hatáskör áldásos voltát igazán érezni, ha a törvények alkotásakor a gyakorlati életben kipróbált egy pár kir. közjegyző is a parlamentben szavát hallathatja és a törvények meghozatalánál közreműködhetik.

Kéri azért e kamara, hogy a közjegyzők ezen lesújtó korlátozása a törvényhozás útján oda módositassék, amint az Europa legtöbb államában üdvös gyakorlatban van.

b)

Állapittassék meg a hatáskör a bíróság és közjegyzőség és ügyvédség között határozott határvonalakkal és pedig úgy, hogy mindenik saját jogánál fogva gyakorolja, végezze kötelességét. Vétessék le a bíróság vállairól mindazon teendő, a mi közhitelességű ugyan, de nem jár ítélezéssel. Maradjon meg a bíró ítélő bírónak, de ne terheljük meg az administratív teendők egész tömegével, mely a restanciáknak egyik legfőbb oka.

Példákkal tisztábban szólhatunk.

Mire a hagyatékok rendezése rendén annyi apró-cseprő dolgot a bírósággal végeztetni? Nem helyesebb volna-e, ha a haláleset felvétel beérkeztétől kezdve a kir. közjegyző elvégezne minden közbeső teendőt egész addig, a míg az ügyet teljesen befejezve az átruházásra a bírónak bemutatja.

Minek a sorrendi tárgyalás és a vételár felosztások keresztül vitelével a bíróságot terhelni, mikor az már csak manipulationalis teendő, melyet közhitelességgel kell ugyan végezni, de a melyhez ítékezés nem szükséges. Ezt is minden esetben jól elvégezhetné a kir. közjegyző.

Hát a csődbiztosi teendőt, melylyel szintén nem jár ítékezés, miért ne lehetne az ítélőbíró kezéből elvenni és miért ne lehetne egész nyugodtsággal a kir. közjegyző kezébe helyezni? Csak pontosság és közhitelesség kell ehhez is, azt meg már a magyar kir. közjegyzői kar 20 év alatt beigazolta, hogy ezzel és munkaszere-tettel bír.

Nem határozott indítványképen terjeszti elő ezeket a kamara, csak azért, hogy a kartársak ezekről gondolkozzanak és egy év múlva, a jövő közgyűlésen, mint kifejeződött, formába öntött dolgokat tárgyalhassa. Ez legyen az a mustár mag, mely hazánk és nemzetünk javára a közjegyzői intézményt megerősíteni, fejleszteni és nevelni lesz hivatva.

Nem hagyhatja a kamara megemlítés nélkül azon odaadó, önzetlen, buzgó munkásságot, melyet dr. *Kabdebó* Ferencz, *Szabó* Albert és dr. *Novák* Rezső közjegyzők kifejtettek az új örökösödési eljárás életbeléptetése alkalmával, hogy minden elképzelhető esetre megállapították és megfogalmazták a szükséges nyomtatvány tervezeteket. Hogy azok jól voltak megcsinálva és beváltak, azt a gyakorlat mutatta meg, mert azok valamennyi erdélyi közjegyzőnek meg lettek küldve, azok legtöbbször valamennyien használják és nagy könnyebbség, hogy nem kellett mindenkinek külön-külön nyomtatványok kidolgozásán törni a fejét. Nevezett közjegyzőket azért is dicséret illeti e munkájukért, mert ezzel is közreműködtek azon ideális célra, hogy legalább egy kamara területén az összes közjegyzők egyöntetűleg működjenek és ne legyen minden irodának más és más a praxisa.

Arra kéri a kamara minden egyes tagját, hogy legyen szives minden kényesebb esetben tapasztalatait a kamarával közölni, hogy így az eljárás egyöntetű és korrektebb legyen.

Ha a kamara minden egyes megkereését minden egyes kartárs oly lelkiismeretes pontossággal teljesítené, mint e három teljesítette a múltban, úgy a kamara munkáit végezni igaz gyönyörűség lenne.

Vagyoni állás. Múlt évről átjött 183 frt 39 kr. A folyó évben tagsági díjakból befolyt 380 frt.

Lett összesen bevétel 563 frt 39

Folyó kiadás . . . , 594 frt 32

marad többlet kiadás . . . 31 frt 13, mely összeg azonban a még hátralékban levő tagsági díjakból nyer fedezetet.

Az elnökség indítványai. 1. Tekintettel arra, hogy a kartársak csak egy kis töredéke foglalkozik a közjegyzői kamara ügyeivel és a kartársak egy jó része még arra sem méltatja a kamarát, hogy a rendes évi közgyűlésre egyetlen egyszer megjelenjen évenként,

sőt azt sem látja szükségesnek, hogy elmaradását indokolja, indítványozza az elnökség, mondja ki a közgyűlés:

hogy azon kartársunk, a ki jogos indok nélkül a kamara közgyűléséről elmarad, büntetésül a kamara pénztára javára a tagsági díjnak megfelelő összeget legyen köteles fizetni.

Az elmaradás igazolását azon rendes közgyűlés fogja eszközölni, melyről az elmaradás történt.

A kamara közgyűlése ezen indítványt egyhangúlag magáévá teszi, mert már elérkezettnek látja az időt, hogy végre a kamara összes tagjai mindnyájan részt vegyenek az ügyek intézésében s egyúttal elhatározza, hogy e határozatot e jegyzőkönyv megküldése útján az összes, a kamara kötelékébe tartozó kir. közjegyzőkkel közli.

2. Több közjegyző gyakorolja azt egy régi közgyűlési határozat alapján, hogy a kamara választmányi ülésén való megjelenésekor uti fuvardíj-számlát mutat be, melyet a közjövödelmekből folyósítani kíván.

Tekintettel arra, hogy a kamara közpénztárának helyzete nem képes az érdemleges kiadások mellett ilyeneket is fedezni,

tekintettel továbbá arra, hogy a választmányi tagság olyan megtisztelő állás, melynek terheit és költségeit minden egyes választmányi tag saját költségén kell, hogy hordozza:

mondja ki a közgyűlés, hogy a kamara jövőre ilyen számlákat nem fogja elfogadni, azok kifizetését meg nem engedi.

A közgyűlés ezen indítványhoz hozzá nem járul és a régi gyakorlatot tartja fenn, mert nem mindenik kir. közjegyző osztozik e köteleességek teljesítésében. Van olyan, a ki messzi vidékről évenként tíz-tizennégyszer is befárad Kolozsvárra, neki ezzel nagy anyagi károsodása merül fel, nemcsak az elköltött kész kiadásai vesznek el, hanem az elmaradt munkadíja is és így kárának egy igen szerény megtérítését képezi az, ha kiadott vasuti fuvardíja neki visszafizettetik.

Tekintettel azonban arra, hogy ilyen terű mellett a mai tagsági díjakkal a kamara a gyors és pontos administratiót gyakorolni nem képes, elhatározza a közgyűlés, hogy a kamara tagsági díját az év végéig felmerülendő administrationális költségek összege fogja képezni és ennek kiszámításával és a kamarai tagok között leendő felosztásával a közgyűlés az elnököt és titkárt bízza meg.

Ezzel kapcsolatosan elhatározza a közgyűlés azt is, hogy a felmerült és igényelt fuvardíj-számlák azonnal azon gyűlésen, a melyre az illető azzal megjelent, bemutatandók és kifizetendők. Csakis így lehet megszüntetni azon anomáliát, hogy némely közjegyző gyakran két-három évre egyszerre mutatott be ilyen számlát és így a kamara pénztárállását teljes biztonsággal megállapítani nagyon nehéz volt.

3. A kir. közjegyzőket több törvény több helyen köztisztviselőnek minősíti és daczára ennek, épen nem részesíti olyan jogban és előnyökben, melyekben a köztisztviselőket részesíti.

Követeli a királyi közjegyzőktől a törvény, hogy évenként minden díj és viszontszolgáltatás nélkül rendes iroda-vizsgálatot tartsanak. Azonkívül kötelességükké teszi a kamara választmányi tagjainak, hogy évenként akkor, mikor az ügyek megkivánják, a választmányi gyűléseken megjelenjen, azonkívül, mint fegyelmi bírónak, a fegyelmi bíróság elnöke meghívására minden meghívóra, minden viszontszolgáltatás nélkül, saját költségén a kamara székhelyére kell utaznia.

Mindezen utazgatások annyi terhet, költséget és kiadást rónak az egyes királyi közjegyzőkre, hogy bizony nem csoda, ha némelyik tag azt elvállalni nem akarja és csakis rábeszéléssel lehet arra a tagokat — gyakran nagy nehezen — megnyerni.

Indítványozza a kamara választmánya, hogy kéressék fel a nagyméltóságú igazságügyministerium az iránt, hogy legyen kegyes kieszközölni a kereskedelemügyi ministeriumnál azt, hogy a királyi közjegyzők — mint köztisztviselők — ugyanolyan kedvezményes (félárú) vasuti jeggyel utazhassanak, mint a többi köztisztviselők.

Dr. Fay Andor szászrégeni és Kellner Ignác beszterczei kir. közjegyzők indítványai. Tekintettel arra, hogy sem az 1874: XXXV. t. cz. 7. §-ában, sem a ministeri rendeletekben nincsen meghatározva, hogy mi módon igazolja a királyi közjegyző valamely nyelvben jártasságát: mondja ki a kir. közjegyzői kamara: a nyelvbéli jártasság igazolására elegendőnek tartja, ha erről akár hites tolmács, akár nyilvános rendes tanár, akár kir. közjegyző, a ki az illető nyelvekre tolmácsolási vagy tanítási joggal bír, hiteles bizonyítványt állit ki.» — Dr. Fay Andor s. k., Kellner Ignác s. k. kir. közjegyzők.

A kamara ez indítványra kezdeményezőleg fellépni szükségesnek nem tartja, mert a nagyméltóságú igazságügyministerium 2871-95

sz. leiratában már kijelentette, hogy nyelvbéli jártasságot kir. törvényszéki tolmács vagy nyelvtanár bizonyítványával kell igazolni.

Dr. Gidófalvy István kolozsvári kir. közjegyző indítványai:

1. A közjegyzői kar sohasem húzódozott az állampolgári kötelesség teljesítésétől. Épen azért, hogy a közjegyző, mint királyi közjegyző, a reá ruházott hatáskörben a körülmények között lelkiismeretesen és a jogkeresők igényeinek megfelelőleg teljesíthesse, szükséges, hogy figyelme kiterjedjen azon törvényhozási intézkedésekre, melyek ennek esetleg akadályául szolgálhatnak.

A magyar királyi igazságügyministeriumnak 1867 május 17.-én kelt 307 elnöki számú rendelete a sajtóvétségek fölött ítélandó esküdtszékek felállításáról szól, melynek 7. és 8. §§-ai a következők:

7. §. Képesítve vannak pedig mindazok, kik:

a.) életkoruknak 24. évét már elérték s a 60. évet még túl nem haladták, ha évenkénti 200 frt tiszta jövedelemmel bírnak;

b.) azok, kik, habár életkoruk 24. évét nem töltötték volna is be s évi 200 frt tiszta jövedelemmel nem bírnának is, de hites ügyvédek, mérnökök, bölcsészeti-, törvény- vagy orvosi tudományok tudorai, okleveles sebészek, magyar tudományos társasági tagok, nyilvános, rendes vagy segédtanítók.

8. § Ellenben esküdtszéki képességgel nem bírnak: egyházi személyek, szolgálatban levő vagy nyugalmazott katonák, bírák és közvádlok, továbbá szolgák és napszámosok s általában azok, kik írni s olvasni nem tudnak, — némák, vakok és siketek, vagy nehéz hallásúak, végre fenyíték alatt levő egyének.

Ezek, de különösen a 8. §. egy olyan terhet ró a királyi közjegyzőkre, mely hivatásukkal homlokegyenest ellenkezik. Hogy tegyen az eljáró kir. közjegyző a hozzá forduló ügyfeleknek kellő időben eleget, ha egy-egy esküdtszéki tárgyalás miatt sokszor napokon át irodájától távol kell maradnia.

Eddig is nehezen volt összeegyeztethető ezen rendelet a közjegyzői állással, de épen az ügyfelek jól felfogott érdekében majd elviselhetlen terheket ró az intézményre, ha a bűnvádi perrendtartásról szóló új törvényjavaslat törvényerőre emelkedik. Akkor azon királyi közjegyzők, a kik törvényszéki székhelyekre vannak kinevezve, idejük több részét majd az esküdtszéki tárgyalásokon fogják tölteni. A hagyatéki tárgyalásokat maguk nem fogják vezethetni, idejükkel nem fognak szabadon rendelkezhetni és ha sokszor messzi

vidékről kellő időben ügyfeleket idéznek irodájukba, vagy a helyszíne, a tárgyalás megbiúsul, mert a közjegyzőnek mint esküdtnak kell állampolgári kötelességeit teljesíteni, mert, ha nem teszi ezt, azért megbüntetik és így fog szenvedni a közjegyzői intézmény túlterhelt volta miatt a nagy közönség is, a melyért és melynek javára az egész intézmény fel lett állítva.

Nem önzés sugallja ezen indítványomat, de ha el akarjuk érni azt, hogy a telekkönyvek rendezése körül a kir. közjegyzők teljes munkabírással közreműködjenek, hogy ha az ügyfelek a közhitelességű helyhez, a kir. közjegyzőhöz jönnek, ott azt meg is találják és közhitelességgel azt, a mit ott intézni akarnak azonnal elintézhessék, úgy a hivatkozott rendelet 8. §-a kibővitendő azzal, hogy az esküdtszéki képességgel nem bírók közé a bírák és közvádlók után a királyi közjegyzők is felvétessenek.

Kérem a tekintetes királyi közjegyzői kamarát, méltóztassék indítványomat elfogadni és annak értelmében felírni, esetleg a jegyzőkönyv kapcsán a nagyméltóságú Igazságügyministeriumhoz kérelmezni, hogy a sajtóügyi eljárásról szóló rendelet 8. §-át a közérdek szempontjából a fentiek értelmében módosítani legyen kegyes.

Egyúttal kérem, hogy azt a társ kamarákkal is közölje és megkeresse a magyarországi királyi közjegyzők közlönyét, hogy a mai gyűlésünk jegyzőkönyvébe foglaltakat teljertalmúlag közzé tegye, hogy a kartársak arról tudomást szerezve, arra megjegyzéseiket megtehessek és hozzájárulhassanak.

A kamara közgyűlése ezen indítványhoz a maga részéről hozzájárul, mert az esküdtszéki tagság tényleg össze nem egyeztethető a közjegyző állásával és ha ez alól a királyi közjegyzőket fel nem mentik, igen gyakran összeütközésbe fog jönni a királyi közjegyző a hivatalos kötelessége teljesítésével.

2. Azt hiszem, hogy a magyarországi királyi közjegyzők mindnyájával megtörtént már nem egyszer az, hogy hivatalos kötelessége teljesítése közben a felek olyan okiratokat produkáltak, melyek nyelvét az illető királyi közjegyző vagy nem érti, vagy azon nyelveken nincs joga okiratokat felvenni, hitelesíteni.

Mindnyájan eddig rendszeren azon gyakorlatot követtük, hogy ezen okmányokat hiteles fordítása céljából elküldöttük az ország különböző részein lakó tolmácsokhoz fordítás végett. Tehát olyan munkakört, melyet a nyelvjogositvánnyal bíró valamelyik kartár-

sunk végezhetett volna el, átruháztunk jószántunkból olyanokra, akik a közjegyzői kar körén kívül állanak.

Jövedelmekben nem vagyunk annyira gazdagok, hogy ilyen munkaköréről a közjegyzői kar jószántából lemondhasson, annálkevésbé, mert jövedelmünkből itt is-ott is elvonnak valamit és mert a zagírárszok és más jogositlan beavatkozók ellen minket a törvényhozás és az igazságügyi kormány meg nem véd.

Kötelessége a közjegyzői karnak, hogy hatáskörét és munkakörét teljes épségében fentartsa és egymást ebben támogassa, mert úgy sem támogat minket senki.

Arra kérem ezek folytán a tek. kir. közjegyzői kamarát, hogy írjon át a társ kamarához és közölje velük, hogy a kolozsvári kir. közjegyzői kamara területén mindenik kir. közjegyzőnek milyen nyelvre van jogositványa vagy tolmácsi joga és kérje meg, hogy azt a kamarai tagokkal közölje és keresse meg az iránt, hogy ők is átküldjék a kamara területén levő közjegyzők hasonló névsorát és kövessük mindnyájan azon gyakorlatot, hogy fordítások hitelesítése céljából, ha van az illető nyelvre jogositott kir. közjegyző, úgy közjegyző csakis kir. közjegyzőt keressen meg.

A közgyűlés ezen indítványhoz hozzájárul, megbizsa a választmányt, hogy annak értelmében járjon el.

3. A kolozsvári ügyvédi kamara rendszerint akadályt gördít az elé, ha egy közjegyzőjelölt az ügyvédjelöltekről vezetett jegyzékbe bevezettetését kéri.

Ujabban 363/1896 számú végzésével ifjabb Ferencz Józsefet utasította el.

Azon végzés tévedésen alapszik és az ellen a királyi közjegyzői kamarának kötelessége a nagyméltóságú Igazságügyministeriumnál orvoslást keresni, mert ezen elutasításnak káros hatását a közjegyzőjelöltek a bírói vizsga letétele alkalmával érzik és ki lesznek a királyi közjegyzők téve annak, hogy jóra való jelöltet nem kapnak.

A kolozsvári ügyvédi kamara 363/1896 sz. végzésével ugyanis egy közjegyzőjelöltnek az ügyvédjelöltek lajstromába való felvételét megtagadta azért, mert már a közjegyzőjelöltek névjegyzékébe tellett véve s az ügyvédi kamara indokolása szerint, mivel a közjegyzői gyakorlatnak kizárólagosnak kell lennie, a közjegyzői kamaránál már bejegyzett jelölt nem vehető föl egyszersmind az ügyvédjelöltek lajstromába is.

Ez az ügyvédi kamara indokolása, a mely miatt az illetőnek az ügyvédjelöltek lajstromába való felvételét megtagadta.

Ez az indokolás azonban éles ellentétben áll az 1874. évi 34 és 1874. évi 35. törvények világos rendelkezéseivel és szellemével.

Ugyanis az 1874: 34. t. cz. 11. § b. pontja értelmében az ügyvédjelölt a joggyakorlatot részben töltheti a kamara kerületében levő bíróságnál, kincstári, közalapítványi kir. ügyészségnél vagy közjegyzőnél és az 1874: 35. t. cz. 18. §-a és az 1886: VII. 2. §-a értelmében valaki csak akkor van közjegyzői gyakorlaton, ha mint jelölt a közjegyzőjelöltek lajstromába fölvétett.

A törvény tehát kedvezményt adott, hogy az ügyvédi gyakorlat ne csak kizárólag ügyvédnél legyen tölthető s ez intézkedés igen racionális, mert hiszen a közjegyző is épen úgy a jogszolgáltatásnak és a jogrendnek kisegítő szerve, mint az ügyvéd s nem is annyira kedvezmény az, mint inkább lehetővé tétele a többoldalú jogi kiképzésnek.

És a kolozsvári ügyvédi kamara közvetve sajátos okoskodásával a törvény ezen világos rendelkezését illusoriussá teszi.

Azt mondja ugyanis, hogy az 1886. VII. 2 §. utolsó bekezdése a közjegyzői gyakorlatnak kizárólagosságát követeli s így a közjegyzőjelölt nem vehető fel egyszersem az ügyvédjelöltek lajstromába is, mert ez által a törvénykövetelte kizárólagosság volna megsértve.

Ezen okoskodással az ügyvédi kamara közvetve nem kevesebbet mond, mint - az 1874. 34. t. cz. 5 §. 2. pontja és a 11. §. 6. pontja ellenére - azt, hogy az ügyvédi vizsga letételéhez szükséges 3 évi joggyakorlatból semmitem tölthető közjegyzői gyakorlaton.

S hogy egy ilyen állítás minő merő ellentétben áll a törvény nyílt, világos rendelkezésével szemben, alig szükséges kiemelnem.

Ilyen önkényes interpretációval valóban a legvilágosabb és leghumanusabb törvény üdvös hatásait is kijátszhatnók.

De egészen eltekintve most ettől, lássuk, hogy a törvénykövetelte kizárólagossága a közjegyzői gyakorlatnak meg van-e sértve az által, ha a közjegyzőjelölt az ügyvédjelöltek lajstromába felvétetik?

E végből nézzük csak az ügyvédi rendtartás rendelkezéseit!

Az ügyvédi rendtartás 5. § 2. pontja szerint az ügyvédi vizsgára bocsátáshoz megkivántatik szabályszerű *három évi joggyakorlat*,

a mely az igaz, hogy részben közjegyzőnél is tölthető, de a 14. § szerint *csak az ügyvédjelöltek lajstromába való bevezetés-től* számítatik, (tehát nem egyszersem a közjegyzői kamarába való lépéstől is) és arról csak az ügyvédi kamara (s nem a közjegyzői kamara is) *állíthat ki hiteles bizonyítványt.* S vegyük hozzá a 12. §-t, mely szerint az ügyvédjelölt, ha ugyanazon kamara kerületében levő más bírósághoz, ügyvédhez, vagy közjegyzőhöz megy át joggyakorlatra, ezt mindig köteles az ügyvédi kamarának bejelenteni s a 13. § szerint a bíróság, illetve a főnök, — tehát az illető közjegyző is — tartozik az ügyvédi kamarát a nála gyakorlaton levő ügyvédjelölt magaviseletéről évenként értesíteni.

Mi következik ezen §§-okból? Az, hogy bárhol is van gyakorlaton az illető, az ügyvédjelöltek lajstromába magát fel kell vettetnie, az ügyvédi vizsga letehetése szempontjából; hogy ugyanis az ügyvédi kamara a felügyeletet gyakorolhassa s annak idején a 3 évi joggyakorlatról bizonyítványt állíthasson ki az ügyvédvizsgáló bizottságnak, mert erre csak az ügyvédi kamara van jogosítva.

Figyelembe véve ezt, különbséget kell tennünk, hogy van ügyvédi gyakorlaton levő ügyvédjelölt és van ügyvédjelölt, ki az ügyvédi vizsga letehetése szempontjából magát fölvéteti az ügyvédjelölti lajstromba, de a ki nincs azért ügyvédi gyakorlaton.

Ügyvédi gyakorlaton a jelölt az 1874: 34. tcz. 15. §-a esetében van, minden más esetben ügyvédjelölt ugyan, de nincs ügyvédi gyakorlaton.

Ezen megkülönböztetést nem ismeri a kolozsvári ügyvédi kamara és innen származhatik azon felfogása, a melynek alapján az illető közjegyzőjelöltet kérésével elutasította.

Ezt szem előtt tartva, világos, hogy ez által a közjegyzői gyakorlatnak kizárólagossága meg nem sértetik, az illető csakis közjegyzői gyakorlaton van és csak az ügyvédi vizsga letehetése szempontjából jegyezteti be magát az ügyvédjelöltek lajstromába.

Hiszén, ha a kamara felfogása helyes volna, akkor a három évi joggyakorlatból semmi sem volna közjegyzői gyakorlaton tölthető; már pedig ezt a törvény is világosan megengedi s a közjegyzők jogvégzett, illetve jogszigorló ifjakat nem kapnának, mert ki volna olyan könnyelmű, hogy csak egy félévet vagy pár hónapot is elvesztegessen, ha a közjegyzőnél gyakorlaton töltött ideje az ügyvédi vizsga letételéhez szükséges 3 évi joggyakorlatba be nem számítatnék.

És érdekes az, hogy a kolozsvári ügyvédi kamara ezen felfogást és eljárást *csakis a közjegyzőjelöltekkel szemben* tartja fenn és gyakorolja.

Mert hiszen hogyan tudja a kolozsvári ügyvédi kamara összeegyeztetni felfogásával azt, hogy a bíróságnál levő joggyakornokokat, a kik szintén nincsenek ügyvédi gyakorlaton és a kik bírósági gyakorlatának ép olyan kizárólagosnak kell lennie, mégis bejegyzik az ügyvédjelöltek lajstromába s ebben nem látja a kizárólagosság megsértését!

Valóban érthetetlen ezen szűkkeblűsége a kamarának épen csak a közjegyzőjelöltekkel szemben. Mert ha legalább egyöntetű eljárást követne a joggyakornokokkal és a közjegyzőjelöltekkel szemben, még érthető volna; de a mikor a joggyakornokokat bejegyzik s a közjegyzőjelölteket, a kikre nézve a törvény intézkedése teljesen ugyanaz, mint a bírósági joggyakornokokra nézve, teljesen érthetetlen.

S kérésem jogosságára és teljesíthetésére legyen szabad még a legtöbb ügyvédi kamara gyakorlatára és a nagyméltóságú m. kir. Curianak 1884. évben május 8.-án 3171 sz. a. hozott határozatára hivatkozni, a melyben a nagyméltóságú m. kir. Curia kimondotta volt «hogy tekintettel arra, hogy az ügyvédi joggyakorlat az 1874: 34. t.-cz. 5. § 2. pontja, 11. § b.) pontja szerint kir. közjegyzőnél is tölthető s tekintettel, hogy e szerint a kir. közjegyzőnél töltött gyakorlat az ügyvédi joggyakorlatba betudandó és e szerint nem áll az, hogy az ügyvédi gyakorlat a közjegyzőit kizárja; tekintettel, hogy a közjegyzői gyakorlat az 1874: 35. t.-cz. 18. § értelmében csakis a közjegyzőjelölti lajstromba való felvételtől fogva érvényes, a közjegyzőjelölt egyszersmind az ügyvédjelölti lajstromba is felvehető.»

Kérem a kir. közjegyzői kamarát, hogy ennek értelmében írjon fel a nagyméltóságú m. kir. Igazságügyministeriumhoz, hogy a törvény illetén magyarázását az ügyvédi kamaráknál megszüntetni legyen kegyes és utasítani a kamarákat, hogy egyöntetűleg járjanak el, nehogy minden ügyvédjelöltnek, a ki közjegyzői gyakorlaton is volt, az ügyvédi vizsgák letétele alkalmával kellemetlenségei és nehézségei legyenek, a mint ez épen a kolozsvári ügyvédi kamara téves telfogása folytán valamennyi közjegyzői gyakorlaton volt ügyvédjelölttel a marosvásárhelyi ügyvédvizsgáló bizottság előtt megtörténni szokott.

A kamara közgyűlése ezen indítványhoz elvben hozzájárul; igen sajnálatosnak tartja, hogy az ügyvédi kamara, a közjegyzőjelöltek ügye elintézésénél külön mértékkel mér. Azonban az indítvány utolsó bekezdését módosítani kívánja a következőképen:

Írjon fel a közjegyzői kamara a nagyméltóságú Igazságügyi Ministeriumhoz az iránt, hogy találná meg a módot arra, hogy az ügyvédi kamarák a közjegyzőjelöltekkel szemben a törvényt ne értelmezzék ilyen hátrányosan.

El lehetne ezt érni azzal is, ha az ügyvédvizsgáló bizottságok utasítva lennének az iránt, hogy a kir. közjegyzői kamarák felterjesztéseire is bocsáttassanak a közjegyző jelöltek ügyvédi vizsga letételére, ha külön lajstromkivonattal igazolják, hogy a törvényt három évi ügyvédi praxisból másfél évet valamelyik ügyvédi kamara kötelékében töltöttek el.

Tisztujítás. A f. évre szóló választások eredménye a következő volt:

Elnök lett *Dorgó Albert*

Választmányi rendes tagok: *Dr. Gidófalvy István, Tüzes Károly, Zágonyi Gábor és Schilling Ottó.*

Választmányi póttagok: *Dr. Novák Rezső, Dr. Kabdebó Ferencz.*

A fegyelmi bíróság tagjaiul egyhangúlag választottak meg:

Rendes fegyelmi bírákúl: *Müller Dániel, Kellner Ignác,*

pótbírákúl: *Dr. Gidófalvy István és Szabó Albert.*

*
**

A kir. pénzügyminister úrnak 74.370-1896 szám alatt valamennyi kir. adóhivatalhoz és a magyar kir. közp. díj- és illetékkiszabási hivatalhoz intézett rendelete az illetékkiszabás végett bemutatandó közjegyzői okiratok vétbizonyítványának portomentes visszaküldése tárgyában.

A magy. kir. igazságügyminister úr f. évi szeptember hó 21.-én 51030 I. M. szám alatt valamennyi kir. közjegyzőnek kiadott körrendeletével utasította a közjegyzőket, hogy az általuk felvett és illeték-kiszabás végett bemutatandó okiratokat vétbizonyítvány mellett küldjék meg a kir. adóhivatalokhoz, illetőleg Budapesten a m. kir. központi díj- és illeték kiszabási hivatalhoz.

Ebből kifolyólag utasítom a címet, hogy a kir. közjegyzők által az illeték-kiszabás végett bemutatott okiratokhoz csatolt vétbizonyítványokat, az okiratok átvételének a vétbizonyítványokon való elismerése mellett, 24 óra alatt küldjék vissza a kir. közjegyzőkhöz, és az ezen vétbizonyítványokat tartalmazó leveleket a «Postai tarifák és postaüzleti szabályzat» 25 §-ának E.) pontja értelmében »Hivatalból, közszolgálati ügyben, portómentes» záradékkal lássák el.

Kelt Budapesten, 1896. évi október hó 1.-én.

*
**

A kir. igazságügyminiszternek 52922/1896 I. M. számú rendelete, az oroszországi használatra rendelt okiratoknak az orosz császári consulatusok részéről való felülhitelesítése tárgyában.

A cs. és kir. közös külügyministerium utján nyert értesítés szerint az orosz császári consulatusok az 1881. évi május hó 26.-án kelt orosz császári ministeri körrendelet értelmében az in bianco kiállított okiratoknak, vagyis a csupán aláírt, de ki nem töltött úrlapoknak hitelesítését vissza tartoznak utasítani és csak olyan okiratokat hitelesíthetnek, a melyek a teljes szöveget tartalmazzák és azon személynek családi és utónevét, valamint állását is magukban foglalják, a kinek részére ki vannak állítva.

Ehhez képest az oroszországi használatra szánt okiratok az 1872. évi június hó 16.-án 16843 sz. a. kelt igazságügyministeri körrendelet (Rend. Tára 1872. évf. 331 lap) és az 1893. évi június hó 8.-án 20431 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet (Igazságügyi Közlöny 1893. évf. 7. szám) értelmében hozzám felülhitelesítés végett csak akkor lesznek felterjesztendőek, ha a fenti kellékeknek megfelelnek.

Kelt Budapesten 1895. évi október 24.-én.

*
**

A kir. igazságügyminiszternek 52095- I. m. számú rendelete, Abádszalók székhelylyel kir. közjegyzőség rendszeresítése tárgyában.

Az 1874. évi XXXV. t. cz. 5 §-ában nyert felhatalmazás alapján és az 1874. évi december hó 17.-én 4164 I. M. E. sz. a. (R. T. 641 lap) kiadott igazságügyministeri rendeletnek e részben való módosításával, a szolnoki kir. törvényszékhez tartozó abádszalóki kir. járásbiróság területére, Abádszalók székhelylyel, külön kir. közjegyzőséget rendszeresíték.

Ezen rendszeresítés folytán a szolnoki kir. közjegyzőség hatósági területköre jelen rendeletem hatályba léptének napjától kezdve a szolnoki kir. járásbiróság területére szorítkozik.

Jelen rendeletem 1896. évi december hó 1.-ső napján lép hatályba és a most említett napig az abádszalóki kir. járásbiróság részéről a szolnoki kir. közjegyzőnek, illetőleg helyettesének adandó megbízásokat a szolnoki kir. közjegyző, illetőleg helyettese fogja teljesíteni.

A jelen rendelettel rendszeresített abádszalóki kir. közjegyzőség a debreczeni kir. közjegyzői kamarához fog tartozni.

Kelt Budapesten, 1896. évi szeptember hó 29.-én.

*
**

A kir. igazságügyminiszternek 51030-1896 I. M. számú rendelete, az illeték kiszabás végett bemutatandó közjegyzői okiratoknak vétbizonyítvány mellett leendő elküldése tárgyában.

(Valamennyi kir. közjegyzői kamarának).

A kir. kincstár érdekében szükségesnek mutatkozván, hogy a kir. közjegyzők az általuk felvett és illetékkiszabás végett bemutatandó okiratokat vétbizonyítvány mellett küldjék meg a kir. adóhivatalokhoz, illetőleg Budapesten a m. kir. központi díj és illeték kiszabási hivatalhoz, ezennel elrendelem, hogy a kir. közjegyzők az általuk felvett s a bélyeg- és illetékszabályok 123 § b. pontja, illetőleg az 1881. évi XXXIV. t. cz. 8 § b. pontja értelmében illetékkiszabás végett bemutatandó okiratokat, ezeknek ügyszámával és keltevel ellátott vétbizonyítvány mellett küldjék meg az illetékes kir. adóhivatalhoz, illetve Budapesten a kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatalhoz. A kir. adóhivatalok, illetőleg a budapesti kir. központi illetékkiszabási hivatal által portómentesen visszaküldendő vétbizonyítványok a közjegyzői irattárakban megőrzendőek s a pénzügyminister ur 38411/1875 sz. a. kelt rendeletének (Rendeleték Tára 120 sz. 452 l.) 18. pontja értelmében tartandó bélyegellenőrzési szemle alkalmával előmutatandók.

Intézkedés történt, hogy a vétbizonyítványokat a kir. adóhivatalok, illetve a budapesti kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatal portómentesen küldjék vissza a kir. közjegyzőkhöz.

Felhivom a kamarát, hogy jelen rendeletemet a kerületében levő kir. közjegyzőkkel közölje.

Kelt Budapesten, 1896. évi szeptember hó 21.-én.

***

Hiteles másolatok készítése régi oklevelekről. Egyik kir. közjegyző II. Mátyás királynak az 1612. évben kiadott egyik armálisáról készült másolatot hitelesítési záradékkal látott el, a mely másolat tele volt hibákkal, úgy hogy megállapíthatónak látszott, hogy annak készítője a latin nyelvben kellő jártassággal nem birt és régi okleveleket olvasni nem tudott.

Hogy jövőre hasonló szabálytalanság elő ne forduljon, a kir. igazságügyminister felhívta az illetékes közjegyzői kamarát, figyelmeztesse a kir. közjegyzőt, a ki a szóban forgó okiratot hitelesítette, hogy az ilyen régi oklevelekről veendő másolatok elkészítésére ahhoz értő egyéneket alkalmazzon, s ha megfelelő szakemberrel nem rendelkeznek és a másolatot maga sem tudná elkészíteni, az ilyenmű másolatok elkészítését jövőre ne vállalja el. (30762/1896 I. M. sz.)

***

A végrehajtást törvény 185. §-a alapján fogatosított árverés után tett utóajánlat kérdése.

«A pécsi egyesült külvárosi takarékpénztár felszámolásban» végrehajtónak, S. Ferencz végrehajtást szenvedő ellen folytatott végrehajtási ügyében 1895. évi augusztus hó 1. napján megtartott árverésen a patacsi 277. számú telekjegyzőkönyvben 1650. hrszám alatt felvett és 86 forint kikiáltási árral árverés alá bocsátott ingatlan V. A. 500 frtért megvette s miután a vételárba a bánatpénzen felül befizetést nem teljesített, egyik érdekelt fél kérelmére a végrehajtási törvény 185. §-a értelmében 7034/96 szám alatt kibocsátott árverési hirdetmény alapján 1896. évi május hó 13. napján tartott árverésen az említett ingatlan, mely időközben a patacsi 304. számú betétben 2145/1 hrszám alatt vétetett fel, 50 forint vételárban újból eladatott.

Ez újabb árverés után F. S. 1896. évi május hó 28. napján utóajánlatot adván be, ezzel az első bíróság által elutasított, mi ellen utóajánlatot tevő felfolyamodással élt.

A pécsi kir. ítélőtábla szüneti tanácsa az utóajánlat elfogadása tárgyában felmerült vitás kérdésben az 1896. évi július hó 7

napján 2149 szám alatt hozott, a határozattárba felveendő határozatában kimondotta, hogy:

utóajánlatnak a végrehajtási törvény 187. §-a értelmében a késedelmes árverési vevő ellen a végrehajtási törvény 185. §-a alapján fogatosított árverés után is van helye.

Indokok: Az 1881. évi LX. t. cz. 187 §-ával életbeléptetett utóajánlati intézmény meghonosításánál a törvényhozást azon indok vezérelte, hogy gyakran elegendő venni szándékozók hiányában ingatlanok igen olcsó áron adatnak el, és sokan, kik az árverés eredményéről utólagosan nyernek értesülést, hajlandók a birtok valódi értékét megközelítő magasabb ígéretet tenni, a mi úgy a végrehajtást szenvedőnek, mint a jelzálogos hitelezőknek érdekében áll.

Minthogy a végrehajtási törvény említett szakasza általánosságban rendelkezik, hogy utóajánlat az «árverés» napjától számított 15 nap alatt beadható: ebből, valamint az említett szakasz utolsó bekezdésében foglalt abból a rendelkezésből, hogy az e szakasz szerint megtartott újabb árverés után utóajánlatnak nincsen helye, okszerűen az következik, hogy az árverési vevő ellen a végrehajtási törvény 185. §-a alapján fogatosított újabb árverés után törvényes időben beadott szabályszerű utóajánlatnak van helye.

*
**

Hatáskör megállapítása a korábbi jogszabályok alá eső hagyatéki ügyben, ha a távol levő örökösök önjogúak. A kir. ministerium néhai M. Ferencz, özvegy M. Ferenczné szül. O. Julianna utóbb férjezett O. Imréné, O. Imre és B. Julianna árvaszékileg kapcsolatosan tárgyalt hagyatéki ügyeiben a nagyváradi kir. járásbíró és Bihar vármegye árvaszéke között felmerült hatásköri összeütközés esetét 1896. évi augusztus hó 14. napján tartott tanácsában vizsgálat alá vevén, az 1869. évi IV. t. cz. 25 §-a alapján következőleg határozott:

Az említett ügyekben a további eljárás a bíróság hatáskörébe tartozik.

Indokok: Az említett hagyatéki ügyekre vonatkozó iratokat Bihar vármegye árvaszéke 5732/95 szám alatt hozott végzésével a nagyváradi királyi járásbíróhoz további illetékes eljárás végett átküldvén, a nevezett járásbíró 1889-95 szám alatt hozott végzésével az iratokat visszaküldte; mert az érde-

kelt örökösök közül M. Julianna és O. Sándor ismeretlen tartózkodásúak, s így az 1868 LIV. t. cz. 576 §-ában körülírt hirdetményi eljárás lejárata nélkül a hagyatéki ügyek be nem fejezhetőek; és mert az említett hirdetményi eljárás eszközésére, miután a hagyatéki ügyekben kiskorú van érdekelve, az 1877. XX. t. cz. 257 §-a értelmében a gyámhatóság illetékes.

Az árvaszék azonban tekintettel arra, hogy a két ismeretlen tartózkodású örökös mindkettő nagykorú, és hogy kiskorú B. Sándort a hagyatékból örökrész nem illeti s így az ügyben kiskorú érdekelve nincsen, 18296/95 sz. a. hozott végzésével ragaszkodott előbbi álláspontjához; a minek folytán közte és a nevezett járásbiróság között hatásköri összeütközés merült fel.

A további eljárást a bíróság hatáskörébe kellett utalni;

mert 1894. XVI. t. cz. 126-ában nyert felhatalmazás alapján 1895 évi október 11.-én 43195 szám alatt kibocsátott igazságügyministeri rendelet 2 §-a szerint, mindazokban az ügyekben, a melyekben a hagyatéki tárgyalás az 1894. XVI. t. cz. hatálybalépte előtt már befejeztetett, az eljárást az eddigi szabályok alkalmazásával kell folytatni, abban az esetben is, ha a gyámhatóság vagy a bíróság az eddigi szabályok szerint hozzá beterjesztett ügyben a befejezett tárgyalásnak pótlását vagy kiegészítését rendelte el;

mert a jelen ügyben a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyv még az 1894. XVI. t. cz. hatályba lépte előtt terjesztetett be a gyámhatósághoz és a gyámhatóság részéről ugyanekkor történt az eljárás folytatását célzó intézkedés,

mert az ezek szerint a jelen ügyben alkalmazandó 1877. XX. t. cz. 257 §-a értelmében, ha a távollévő örökösök önjogúak, s a hagyatékban gyámhatóság alá tartozó örökösök érdekelve nincsenek, az örökösödési eljárásnak lefolytatása a bíróság hatáskörébe tartozik (39.490/1896. I. M. sz.)

***

A hagyatéki bíróság által kir. közjegyző ellen kiszabott pénzbírság és a fegyelmi eljárás. A kir. curia kisebb fegyelmi tanácsa egy kir. közjegyző ellen indított fegyelmi ügyben 1896. évi 444 fegy. szám alatt hozott ítéletének indokaiban kimondotta, hogy a hagyatéki bíróság által a hagyaték tárgyalásának vezetésével megbízott kir. közjegyző ellen az 1886. VII. t. cz. §-a alapján kiszabott pénzbírságok rendbüntetés jellegével bírván, ily büntetés alkalmazása

a fegyelmi eljárást az esetben nem zárja ki, ha a megbírságot kir. közjegyzőt a rendtelenségen kívül az 1886. VII. t. cz. 42 § szabványai alá eső cselekmény vagy mulasztás terheli (59, 287-1896. I. M. sz.)

***

A kir. igazságügyministernek 58534/96 I. M. számú rendelete, Lugoson második kir. közjegyző állás rendszerítése tárgyában.

Az 1874. XXXV. t. cz. 5 §-ában nyert felhatalmazás alapján és az 1874. évi december hó 17.-én 4164 I. M. E. szám alatt (R. T. 641 l.) kiadott igazságügyministeri rendeletnek e részben való módosításával a lugosi kir. közjegyzőség mostani területére kiterjedő hatáskörrel Lugosra második kir. közjegyzői állást rendszeresíttek.

Jelen rendeletem 1896. évi december hó 15.-én lép hatályba és az ezennel rendszeresített kir. közjegyzői állás a temesvári kir. közjegyzői kamarához fog tartozni.

Kelt Budapesten, 1896. évi október hó 21.-én.

***

A kir. igazságügyministernek 47980/1896 I. M. számú rendelete, Hatvanban kir. közjegyzőség rendszerítése tárgyában.

Az 1874. XXXV. t. cz. 5 §-ában nyert felhatalmazás alapján és az 1874. évi december hó 17.-én 4164. I. M. E. sz. alatt (R. T. 182 sz.) kiadott igazságügyministeri rendeletnek e részben való módosításával az egeri kir. törvényszék kerületéhez tartozó hatvani kir. járásbiróság területére «Hatvan» székhelylyel külön kir. közjegyzőséget rendszeresíttek, a mely kir. közjegyzőség a budapesti kir. közjegyzői kamarához fog tartozni.

Ezen rendszerítés folytán a gyöngyösi kir. közjegyzőnek hatósági köre — jelen rendeletem hatályba lépésének napjától kezdve — a gyöngyösi kir. járásbiróság területére szorítkozik.

Jelen rendeletem folyó évi december hó 15.-ik napján lép hatályba és az ezen napig a hatvani kir. járásbiróság részéről a gyöngyösi kir. közjegyzőnek adandó megbízásokat ugyanezen közjegyző fogja teljesíteni.

Kelt Budapesten, 1896. évi október hó 23.-án.

***

A kir. igazságügyministernek 62966/1896. I. M. számú rendelete, Vaálon kir. közjegyzőség rendszerítése tárgyában.

Az 1874. XXXV. t. cikk §-ában nyert felhatalmazás alapján és az 1874. évi deczember hó 17.-én 4164. I. M. E. szám alatt (R. T. 182. sz.) kiadott igazságügyministeri rendeletnek e részben való módosításával a székesfehérvári kir. törvényszék kerületéhez tartozó vaáli kir. járásbiróság területére «Vaál» székhelylyel külön kir. közjegyzőséget rendszeresíték, mely kir. közjegyzőség a budapesti kir. közjegyzői kamarához fog tartozni.

Ezen rendszeresítés folytán a moóri kir. közjegyzőnek hatósági köre jelen rendeletem hatályba léptének napjától kezdve a moóri kir. járásbiróság területére szorítkozik.

Jelen rendeletem 1897. évi február hó 1.-ső napján lép hatályba és az említett napig a vaáli kir. járásbiróság részéről a moóri kir. közjegyzőnek adandó megbízásokat ugyanez a kir. közjegyző fogja teljesíteni.

Kelt Budapesten, 1896. évi november hó 12.-én.

ADLER MIKSA

ügyvéd és közjegyző, több consulates ügynöke

Omaha Neb.

Egyesült Államok, Amerika.

az Egyesült Államok összes bíróságai előtt való gyakorlatra feljogosítva, terjedelmes összeköttetésekkel, jelesen az ott székelő összes külföldi consulátusokkal, ajánlja magát bárminemű követelések behajtására, örökségek átvételére, ösmeretlen tartózkodású személyek kipuhatólására, okmányok föl vételére és hiteltesítésére, értesítések beszerzésére peres és örökségi ügyekben, jogi vélemények megadására, mindennemű jogi ügyekben való közbenjárásra.